

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Швейцарська Конфедерація

Програма швейцарського співробітництва з Україною на 2020–2023 роки

**«МАГІСТЕРСЬКА ПРОГРАМА З ВРЕГУЛЮВАННЯ
КОНФЛІКТІВ ТА МЕДІАЦІЇ СТВОРЕНА В УКРАЇНІ
ВПЕРШЕ. ВОНА ДАЛА МЕНІ ЗМОГУ ПРОВОДИТИ
ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОШУКУ ПРАКТИЧНИХ
РІШЕНЬ, ЯКІ МОЖУТЬ СПРИЯТИ ЗУСИЛЛЯМ
З ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТУ НА
СХОДІ НАШОЇ КРАЇНИ».**

Ольга ЗАЯРНА (фото на обкладинці)

#MADE**WITH**SWITZERLAND

www.madewithswitzerland.ch

Передмова

Швейцарія будує та розвиває свої відносини з Україною з 1990-х років. Програма співробітництва на 2020–2023 роки є підтвердженням намірів Швейцарії і надалі підтримувати Україну на шляху до миру та сталого розвитку через розбудову інклюзивного суспільства, в якому жінки та чоловіки рівною мірою сприяють стабільному зростанню і доброчесності та рівноправно користуються їх результатами. Програма базується на попередніх досягненнях, накопиченому досвіді та зважає на нові виклики, що виникають у зв'язку зі складними геополітичними умовами.

Програму швейцарського співробітництва з Україною на 2020–2023 роки було підготовлено в процесі тривалих консультацій з українським урядом і партнерами. Вона передбачає чотири напрями діяльності: «Мир, захист і демократичні інститути», «Сталий розвиток міст», «Малі та середні підприємства і конкурентоспроможність» і «Охорона здоров'я». Усі чотири напрями тісно взаємопов'язані: сталий розвиток міст залежить від демократичних інститутів, а також від інвестицій малих і середніх підприємств, а стан здоров'я населення визначає економічний розвиток і потенціал країни. На результати діяльності за всіма чотирма напрямками також впливають конфлікт і гуманітарна ситуація на сході України, тож географія заходів у межах нової програми співробітництва дедалі більше розширюватиметься на схід країни.

Міжнародна співпраця Швейцарії в Україні здійснюватиметься комплексно та спільними зусиллями Державного секретаріату з економічних питань (SECO) Федерального департаменту з економічних питань, освіти та науки, Швейцарської агенції розвитку та співробітництва (SDC) Федерального департаменту закордонних справ і Відділу з питань безпеки людини (HSD) Управління з політичних питань Федерального департаменту закордонних справ. Злагоджений підхід дає змогу використовувати можливості взаємодії та взаємодоповнюваності між різними політичними інструментами і механізмами реалізації. В усіх видах діяльності застосовуватиметься принцип чутливого до конфліктів управління програмою. Крім того, міжнародна співпраця Швейцарії в Україні – під контролем надійної системи управління, орієнтованої на результат.

Ми віримо, що підтримка Швейцарією процесів розбудови миру, політичного діалогу та важливих реформ сприятиме поступу України на шляху до миру і стабільного зростання, а відтак і добробуту всього населення України.

Швейцарська агенція розвитку та співробітництва (SDC)

Мануель Загер
Генеральний директор

Державний секретаріат з економічних питань (SECO)

Марі-Габріель Інайхен-Фляйш
Державний секретар

Управління з політичних питань (DP)

Крістіна Марті
в. о. Державного секретаря

Зміст

Передмова	3
Список скорочень	5
Глосарій	6
Короткий огляд	7
1 Контекст	9
Політичний вимір	9
Економічні умови	9
Соціальний вимір	10
Довкілля	11
Донори	11
2 Зовнішня політика Швейцарії в Україні	12
3 Досягнення і досвід 2015–2019 років	13
4 Наслідки для програми співробітництва на 2020–2023 роки	16
5 Стратегічні орієнтири та першочергові завдання Швейцарії на 2020–2023 роки	17
Напрямок 1: Мир, захист і демократичні інститути (SDC CEE, SECO, SDC HA, HSD)	17
Напрямок 2: Сталий розвиток міст (SECO)	18
Напрямок 3: Малі та середні підприємства і конкурентоспроможність (SECO, SDC CEE)	18
Напрямок 4: Охорона здоров'я (SDC CEE)	19
6 Управління і реалізація програми	20
Взаємодія і комплексний підхід	20
Форми надання допомоги та партнерство	20
Чутливе до конфліктів управління програмою (Conflict-sensitive programme management – CSPM)	21
Фінансові та кадрові ресурси на 2020–2023 роки	21
7 Стратегічне керівництво	22
Додаток А: Стислий огляд Програми швейцарського співробітництва з Україною на 2020–2023 роки	23
Додаток Б: Матриця результатів	24
Додаток В: Система моніторингу	38
Додаток Г: Орієнтовний бюджет	40
Додаток Д: Швейцарські інституції	41
Додаток Е: Карта	42

Список скорочень

ВВП	валовий внутрішній продукт	CEDRIG	Посібник із комплексного вирішення питань зміни клімату, охорони довкілля та зменшення ризику катастроф (Climate, Environment and Disaster Risk Reduction Integration Guidance)
ВООЗ	Всесвітня організація охорони здоров'я	CSPM	Чутливе до конфліктів управління програмою (Conflict sensitive programme management)
ВПО	внутрішньо переміщені особи	DESPRO	проект «Підтримка децентралізації в Україні»
ГО	громадська організація	DP	Управління з політичних питань
ДТП	дорожньо-транспортна пригода	EGAP	проект «Електронне врядування задля підзвітності влади та участі громади»
ЄБРР	Європейський банк реконструкції і розвитку	FDFA	Федеральний департамент закордонних справ
ЄС	Європейський Союз	GIZ	Німецьке товариство міжнародного співробітництва
ЗМІ	засоби масової інформації	HSD	Відділ з питань безпеки людини (Управління з політичних питань Федерального департаменту закордонних справ Швейцарії)
КМУ	Кабінет Міністрів України	IFC	Міжнародна фінансова корпорація Групи Світового банку
ЛГБТІК	лесбійки, геї, бісексуали, трансгендери, інтерсексуали, люди-квір	KfW	Німецький банк розвитку (Кредитна установа для відбудови)
МВФ	Міжнародний валютний фонд	PEFA	Система оцінки державних видатків та фінансової звітності
МГП	міжнародне гуманітарне право	SDC	Швейцарська агенція розвитку та співробітництва
МКЧХ	Міжнародний комітет Червоного Хреста	SDC CEE	відділ співпраці зі Східною Європою SDC
МОЗ	Міністерство охорони здоров'я	SDC HA	відділ гуманітарної допомоги SDC
МСП	малі та середні підприємства	SECO	Державний секретаріат Швейцарії з економічних питань
МТОТ	Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та ВПО	SHA	Швейцарський відділ гуманітарної допомоги
НІЗ	неінфекційні захворювання	STEPS	поетапне дослідження ВООЗ щодо факторів ризику виникнення неінфекційних хвороб
НУО	неурядова організація		
ОБСЕ	Організація з безпеки та співробітництва в Європі		
ОГС	організації громадянського суспільства		
ОДР	офіційна допомога для розвитку		
ОЕСР	Організація економічного співробітництва та розвитку		
ООН	Організація Об'єднаних Націй		
ПІІ	прямі іноземні інвестиції		
ПРООН	Програма розвитку ООН		
СБ	Світовий банк		
США	Сполучені Штати Америки		
УВКБ ООН	Управління Верховного комісара ООН у справах біженців		
УВКПЛ	Управління Верховного комісара ООН з прав людини		
УКГП ООН	Управління ООН з координації гуманітарних питань		
ЮНІДО	Організація Об'єднаних Націй з промислового розвитку		
ЮНІСЕФ	Дитячий фонд ООН		

Глосарій

Помаранчева революція – серія протестів та політичних подій, що відбулися в Україні з кінця листопада 2004 року по січень 2005 року одразу після другого туру голосування під час президентських виборів 2004 року. Протести були спричинені повідомленнями низки вітчизняних і зарубіжних спостерігачів за виборами та поширеною суспільною думкою, що результати другого туру голосування 21 листопада 2004 року за основних кандидатів Віктора Ющенка і Віктора Януковича були сфальсифіковані владою на користь останнього. Хвиля загальнонаціональних протестів призвела до скасування результатів другого туру виборів і до призначення за рішенням Верховного Суду України повторного голосування на 26 грудня 2004 року. Остаточні результати засвідчили перемогу Ющенка. Помаранчева революція закінчилася його інавгурацією 23 січня 2005 року.

Євромайдан, або Революція Гідності – хвиля демонстрацій і громадських протестів в Україні, яка почалася в ніч на 21 листопада 2013 року у вигляді мирних протестів громадськості на Майдані Незалежності у Києві, спричинених несподіваним рішенням уряду не підписувати Угоду про асоціацію та Угоду про поглиблену і всеохоплюючу зону вільної торгівлі із Європейським Союзом. Масштаби протестів стрімко зростали, учасники протестів закликали до боротьби з тотальною корупцією, зловживанням владою та порушенням прав людини, а також вимагали відставки тодішнього президента Віктора Януковича і його уряду. Протести досягли свого апогею в період із 18 по 21 лютого 2014 року, коли протистояння між силовиками і демонстрантами призвело до більш ніж 100 жертв серед цивільного населення. В результаті протестів Янукович і кілька інших високопосадовців втекли з України, а також було призначено новий уряд.

Непідконтрольні уряду території – окремі території Донецької і Луганської областей, які тимчасово не контролюються Урядом України.

Території, що потерпають від конфлікту – території на сході України, на яких відбувались або і досі відбуваються бойові дії, та прилеглі до них території. За оцінками ООН, до початку конфлікту на згаданих територіях проживало близько 5,2 млн осіб.

Вразливі категорії населення – вразливість загалом означає недостатній захист та неможливість доступу до ресурсів, необхідних для гідного життя і протистояння негативним наслідкам соціально-економічного, політичного чи екологічного потрясіння. За своєю природою вразливість є складним і багатовимірним поняттям. Вразливість є важливим фактором для аналізу ризиків, які загрожують окремим індивідуумам чи групам. Вразливість $\times$ загрози = ризики. Задля спрощення, в цьому документі вразливість стосується трьох категорій людей. По-перше, бідних верств населення, відповідно до національного критерію бідності. По-друге, тих людей, які безпосередньо постраждали внаслідок збройного конфлікту на сході України або залишили територію Автономної Республіки Крим після її анексії Російською Федерацією і потребують гуманітарної допомоги і захисту. По-третє, людей, які зазнають дискримінації під час реалізації своїх основних свобод та прав людини, і доступ яких до процесів прийняття рішень і реалізації політичної влади не є гарантований у повному обсязі. Можна припустити, що на практиці ці три типи вразливості часто накладаються один на одного.

Короткий огляд

На трансформаційні процеси в Україні вплинули Помаранчева революція 2004 року, а починаючи з 2014 року – Євромайдан, або Революція гідності, анексія Криму Російською Федерацією та збройний конфлікт на сході України, що забрав 13 тисяч життів і призвів до появи 1,3 мільйона внутрішньо переміщених осіб. У травні 2019 року Україна отримала нову владу, що декларує відданість меті європейської та євроатлантичної інтеграції країни, мирного врегулювання конфлікту та подальшого втілення масштабної програми реформ.

Попри дуже істотний економічний потенціал, Україна, найбільша країна у Європі, є другою за рівнем бідності країною на європейському континенті. Тривалість життя, зокрема серед чоловіків, залишається значно нижчою за середньоєвропейську. Відбувається масовий відтік кваліфікованої і некваліфікованої робочої сили в пошуках роботи. Відсутність упродовж десятиліть належного фінансування інфраструктури та заходів з енергозбереження призвела до надмірного споживання енергії та продовжує негативно впливати на якість комунальних послуг, продуктивність і рівень життя.

Від здобуття Україною незалежності у 1991 році Швейцарія є надійним партнером у сферах розвитку, гуманітарної допомоги та розбудови миру. У відповідь на кризу 2014 року Швейцарія більш ніж удвічі збільшила свою офіційну допомогу для розвитку та позиціонує себе в рамках Мінського переговорного процесу під головуванням ОБСЄ як неупередженого посередника між усіма сторонами збройного конфлікту. Швейцарія

є одним із провідних донорів у сферах децентралізації, охорони здоров'я та енергоефективності, а також єдиною третьою стороною, що безпосередньо надає гуманітарну допомогу населенню по обидва боки від лінії зіткнення на сході України. Україна та Швейцарія – важливі партнери у групі директорів Європейського банку реконструкції та розвитку під проводом Швейцарії.

Пріоритети Швейцарії на 2020–2023 роки

Програма швейцарського співробітництва на 2020–2023 роки базується на попередніх досягненнях і результатах співпраці. Вплив майбутньої програми надалі посилиться завдяки більш цілеспрямованим підходам і внесенню стратегічних коректив у різні сфери діяльності програми. З огляду на швидкий розвиток подій в Україні, особливого значення набуває можливість легко адаптувати швейцарські проекти до нових обставин.

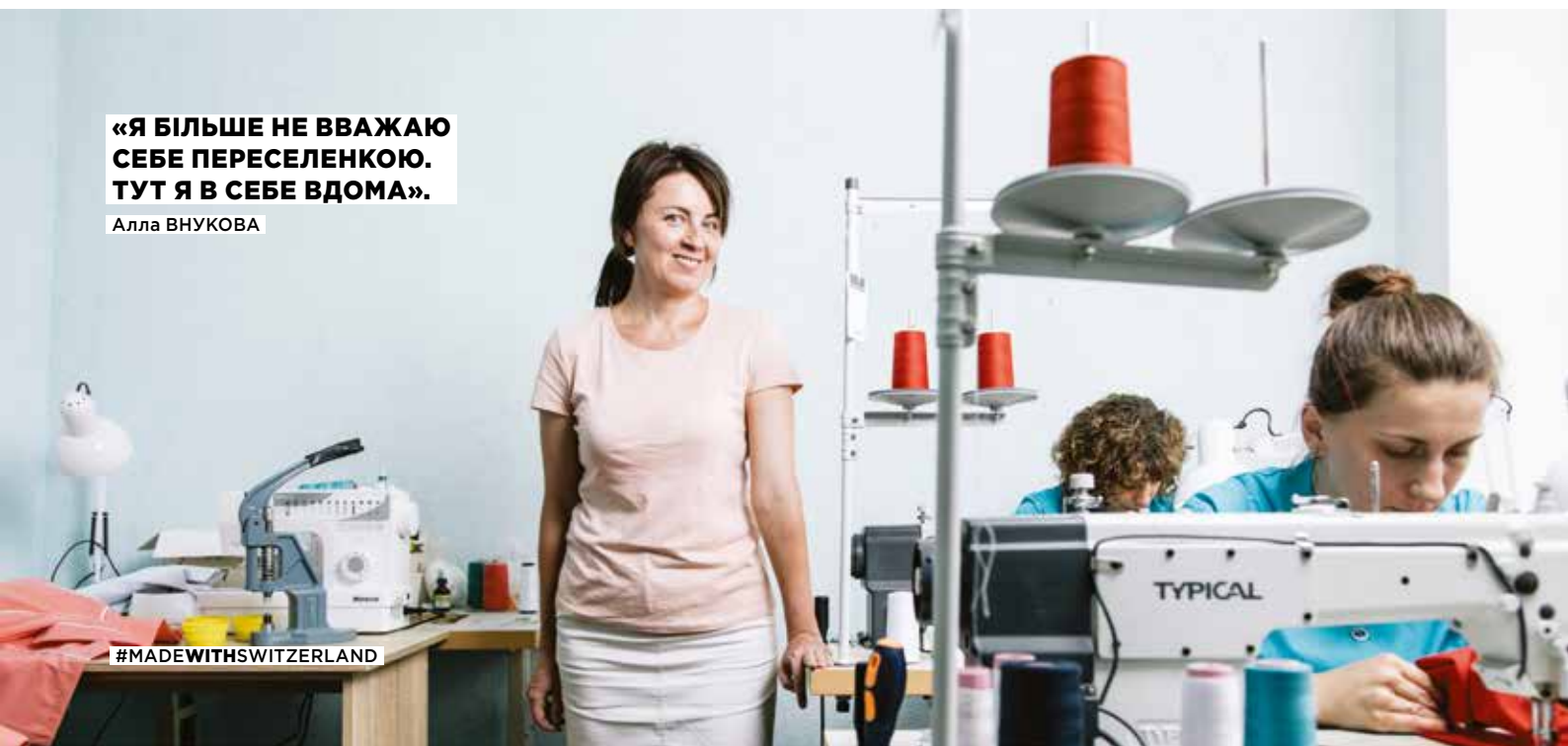
Основна мета Програми швейцарського співробітництва – підтримувати Україну на шляху до миру і сталого розвитку через розбудову інклюзивного суспільства, в якому жінки та чоловіки рівною мірою сприяють сталому зростанню і доброчесності та рівноправно користуються їх результатами. Задля досягнення цієї мети Швейцарія ставить перед собою чотири завдання:

- Сприяти мирному врегулюванню конфлікту на сході України, забезпечувати дотримання норм міжнародного гуманітарного права, підтримувати повагу до прав людини та зміцнювати демократичне

**«Я БІЛЬШЕ НЕ ВВАЖАЮ
СЕБЕ ПЕРЕСЕЛЕНКОЮ.
ТУТ Я В СЕБЕ ВДОМА».**

Алла ВНУКОВА

#MADEWITHSWITZERLAND

врядування, водночас працюючи над подоланням наслідків конфлікту.

- Прискорювати низьковуглецевий розвиток для економічного зростання та поліпшувати якість життя людей у містах.
- Сприяти всебічному зростанню та розвитку конкуренції.
- Поліпшувати здоров'я населення, зокрема людей, які постраждали внаслідок конфлікту.

Для сприяння миру і посилення демократичних інститутів та захисту громадян Швейцарія прагне залучити всі відповідні зацікавлені сторони до процесів розбудови миру та врегулювання конфлікту. Вона підтримує уповноважені органи влади в наданні громадянам основних послуг, зокрема в постраждалих унаслідок конфлікту районах, і в подоланні наслідків конфлікту. Швейцарія сприяє прозорості, підзвітності та конструктивній громадській активності. В межах другого завдання програми – **сталого розвитку міст** – Швейцарія підтримує управління енергоресурсами та модернізацію інфраструктури на місцевому рівні для підвищення доступності низьковуглецевих та економічно ефективних послуг з опалення. А також допомагає з інтегрованим плануванням розвитку міст та інвестицій, особливо акцентуючи на громадському транспорті та створенні зручних для користувачів громадських просторів. Допомога Швейцарії у сфері **МСП та конкурентоспроможності** спрямована на покращення нормативно-правової бази для розвитку фінансового сектору та підвищення якості послуг для приватного сектору, а також збільшення конкурентоспроможності

і розширення торговельних можливостей для малого та середнього бізнесу. Підтримка професійно-технічної освіти та навчання забезпечить більшу кількість жінок і чоловіків професійними вміннями, що дасть їм можливість отримати гідну роботу. У сфері **охорони здоров'я** пріоритетними завданнями Швейцарії є вдосконалення управління галуззю, якість і доступність медичних послуг та підвищення рівня медичної обізнаності. Населення України матиме можливість вести більш здоровий спосіб життя й отримає доступ до якісних послуг первинної медичної допомоги, зокрема у сфері профілактики захворювань.

Забезпечення гендерної рівності, належного врядування та добросовісності є наскрізними завданнями в усіх напрямках діяльності. Крім цього, підтримка Швейцарії сприятиме підвищенню стійкості інститутів, систем і громад до змін клімату. З огляду на наявні елементи нестабільності та тривалу ситуацію конфлікту, що впливає на всю країну, в усіх підтримуваних Швейцарією проєктах застосовуватиметься принцип чутливого до конфліктів управління програмою.

Швейцарське співробітництво застосовує різні форми надання допомоги і залучає різних партнерів для ведення політичного діалогу, здійснення координації та операційної діяльності, зокрема державні органи, міжнародних партнерів у сфері розвитку, українські ГО та ОГС і приватний сектор. Загальна сума видатків, передбачених на 2020–2023 роки, становить приблизно 108 мільйонів швейцарських франків.

За управління, реалізацію, контроль і координацію виконання програми співробітництва відповідає Посольство Швейцарії у столиці України Києві.

1. Контекст

Із набуттям незалежності в 1991 році Україна стала найбільшою країною у Європі, проте вона досі залишається однією з найбідніших. На трансформаційні процеси в країні вплинули дві революції – Помаранчева революція у 2004 році і Євромайдан, або Революція гідності у 2014 році, – а також анексія Криму Російською Федерацією і конфлікт на сході України, що триває з 2014 року.

Політичний вимір

Новий уряд

Уперше за часи незалежності президент і парламентська більшість в Україні представляють одну політичну силу. У квітні 2019 року Володимир Зеленський отримав переконливу перемогу на президентських виборах. Його партія «Слуга народу» виборола абсолютну більшість на позачергових парламентських виборах влітку того ж року. Восени 2019 року ще тривало визначення стратегічного вибору, політики та виконавчого потенціалу нового уряду. У зовнішній політиці було підтверджено європейські та євроатлантичні прагнення України і важливість Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. З огляду на п'ятирічний термін повноважень президента і парламенту, очікується, що політичний курс залишатиметься незмінним протягом періоду реалізації Програми швейцарського співробітництва.

Анексія Криму та конфлікт на сході України

Збройний конфлікт на сході України, що спалахнув після подій Майдану та анексії Криму Російською Федерацією у 2014 році, надалі призводить до порушень міжнародного гуманітарного права та прав людини і виникнення значних гуманітарних потреб. Є дані про 13 тисяч загиблих, серед них щонайменше 3 тисячі серед цивільного населення, і 1,3 мільйона внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Ведення бойових дій із застосуванням мін унеможлиблює належний захист цивільного населення. Тривають посилені посередницькі зусилля задля мирного врегулювання конфлікту – зокрема в рамках Мінського процесу під головуванням Організації з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ).

Програма реформ

У внутрішній політиці уряд зобов'язався продовжувати широку програму реформ, започатковану Майданом. Незалежність інститутів, посилення верховенства права та демократичних процесів, відчутні результати в боротьбі з корупцією й обмеження впливу олігархів мають вирішальне значення для успіху реформ і є передумовою для збільшення довіри між громадянами та урядом. Донорська спільнота надає суттєву підтримку в реалізації реформ.

Громадянське суспільство

Громадянське суспільство залишається дуже активним у форматі не лише організацій громадянського суспільства (ОГС), але й горизонтальних рухів та ініціатив. Усі вони мають значну здатність до мобілізації та відіграють важливу роль у здійсненні контролю за дотриманням владою обраного курсу. Дуже активними є традиційні та нові ЗМІ, хоча через навмисне поширення дезінформації в традиційних ЗМІ та в інтернеті громадянам важче визначити, які з джерел інформації вартують довіри.

Економічні умови

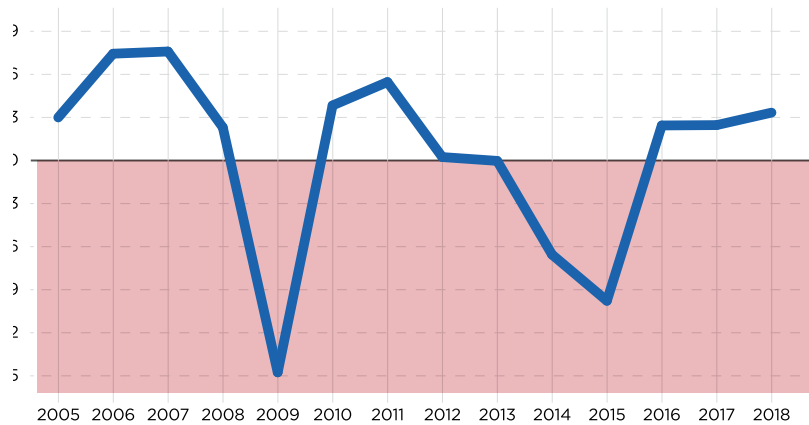
Із ВВП на рівні 3 095 доларів США на душу населення¹ Україна залишається другою за рівнем бідності країною в Європі. Впродовж останніх кількох років зростання ВВП було повільним, але сталим; курс національної валюти був достатньо стабільний, а інфляція утримувалася на низькому рівні. Державний борг є дуже великим (понад 20 мільярдів доларів США), а макроекономічна стабільність здебільшого залежить від підтримки Міжнародного валютного фонду (МВФ).

Трьома складовими ВВП є послуги (60%), промисловість (26%) і сільське господарство (14%). Сільськогосподарська продукція займає чільне місце в структурі експорту (44%). ІТ-сектор є особливо динамічним та інноваційним. Від початку конфлікту на сході України значно скоротилася торгівля з Російською Федерацією (в деяких галузях більше ніж на 80%). Економіка поступово диверсифікувалася та переорієнтувалася на європейські й азійські ринки.

---

1 Дані національних рахунків Світового банку та дані ОЕСР щодо національних рахунків за 2019 рік.

Приріст ВВП України (річний%)

За даними Світового банку і Організації європейського співробітництва і розвитку

Помалу зростає довіра до банківської системи, і міжнародні ринки демонструють стриманий оптимізм. Спостерігаються очікування щодо збільшення обсягу прямих іноземних інвестицій (ПІІ), хоча корупція, надмірний вплив олігархів і слабкість системи правопорядку, ймовірно, залишатимуться перешкодою для великих ПІІ.

Окрім того, що на сході України триває конфлікт, є кілька факторів, що гальмують реалізацію країною свого дуже істотного економічного потенціалу:

- Попри зменшення, рівень тіньової економіки досі становить 40% ВВП. Це відлякує підприємців і перешкоджає мобілізації внутрішніх ресурсів.
- Відтік кваліфікованої та некваліфікованої робочої сили підриває внутрішній ринок праці, що й без того потерпає від браку конкуренції, обмежених можливостей отримання гідної роботи, низьких заробітних плат і неналежного рівня професійно-технічної підготовки. Важливим джерелом надходжень іноземної валюти є грошові перекази заробітчанин (14 мільярдів доларів США у 2018 році), проте вони мало сприяють економічному розвитку.
- Десятиліттями відсутнє планування, недостатнє фінансування, зокрема в інфраструктуру міст, енергетично малоефективний фонд будівель і комунальний комплекс, негативно позначаються на продуктивності та призводять до надмірного споживання енергії.
- Загальна енергоінтенсивність в Україні втричі вища, ніж у країнах ЄС. Утім, уразливість до політичного тиску з боку іноземних постачальників енергоресурсів і негативний вплив кліматичних змін було визнано питанням національної безпеки, і процес реформ розпочався.
- Давно очікуваний перегляд неринкових субсидій (особливо на енергоресурси) може спричинити соціальну напруженість, якщо неналежно

проводитиметься. Те саме стосується й далекосяжної земельної реформи (тобто формування ринку землі), анонсованої новим урядом.

Соціальний вимір

Бідність та вразливі групи населення

Бідність залишається значною проблемою. Є дві контрастні оцінки масштабів бідності: 24,5% населення живуть за межею бідності, відповідно до визначених державою стандартів, водночас показник бідності, згідно з оцінкою Світового банку, знизився до 4%. Жоден із цих показників не відображає об'єктивної реальності – важливо враховувати регіональні та демографічні відмінності.

Серед груп населення, що є найбільш уразливими до бідності й соціальної ізоляції та можуть залишитися осторонь реформ і економічного розвитку, перебувають люди, постраждалі від збройного конфлікту (зокрема ВПО, люди, які проживають біля лінії зіткнення, колишні учасники бойових дій і члени їхніх сімей, ув'язнені та жертви порушень і зловживань правами людини), люди похилого віку з низькою пенсією, мешканці віддалених сільських територій з обмеженим доступом до послуг, безробітна молодь, особи з інвалідністю, представники національних меншин та особи, які ідентифікують себе як ЛГБТІК.

Гендерна рівність і гендерне насильство

Україна прагне сприяти участі жінок у політичному й економічному житті, і ситуація з гендерною рівністю повільно, але впевнено покращується, ознакою чого є зменшення гендерних розривів у рівні заробітних плат, представництві у законодавчій владі та серед високопосадовців і керівників. Домашнє та гендерне насильство залишається великою проблемою в усій країні, оскільки

кожна четверта жінка протягом життя стає жертвою насильства. Окрім істотного впливу на добробут і стан здоров'я жертв, насильство стосовно жінок коштує Україні понад 200 мільйонів доларів щороку. Жінки та дівчата, які постраждали від конфлікту, зокрема ВПО, часто зазнають різних форм насильства.

Демографічна ситуація

Населення України зменшується (-0,5% у 2018 році) і швидко старіє (медіанний вік, як і у Швейцарії, становить 40,2 року). Прогнозується, що кількість населення працездатного віку скоротиться з 34 мільйонів у 2000 році до 25 мільйонів у 2050 році. Важливим чинником є еміграція: кожен шостий українець працездатного віку емігрував у пошуках роботи, принаймні тимчасово, переважно до Східної Європи та Росії. Очікується, що ця тенденція збережеться на такому ж високому рівні, доки не з'являться перспективи довгострокового економічного зростання.

Урбанізація

Значного масштабу набули вимушене внутрішнє переміщення та міграція з сільської місцевості та з постраждалих від конфлікту районів до кількох великих міст у пошуках кращого житла, комунальних послуг і можливостей для працевлаштування. Станом на 2018 рік приблизно 70% усього населення України проживали в містах. Утім, міська інфраструктура, зокрема централизоване теплопостачання і транспорт, була занедбана впродовж десятиліть, що негативно впливає на якість комунальних послуг і продуктивність у містах, погіршує якість життя й обмежує свободу пересування.

Здоров'я

Очікувана тривалість життя, особливо серед чоловіків, залишається значно нижчою за середньоєвропейську (67 років проти 79 для чоловіків і 77 років проти 84 для жінок). Було досягнуто значного прогресу у здійсненні реформи системи охорони здоров'я, зокрема щодо надання первинної медичної допомоги та профілактики захворювань. Однак неінфекційні захворювання залишаються причиною понад 90% смертей щороку й основною причиною смертності. Більше того, масова бідність, збройний конфлікт і вимушене переміщення призвели до зростання кількості випадків психічних захворювань, до чого застаріла система охорони психічного здоров'я виявилася не готовою.

Довкілля

Україна приділяє дедалі більше уваги наслідкам і загрозам погіршення стану навколишнього середовища і кліматичних змін. Сільське господарство особливо

потерпає від щоразу значніших перепадів температур і нестачі води. Конфлікт на сході України виявив екологічні ризики і призвів до збільшення забруднення, зокрема внаслідок затоплення шахт². Викиди парникових газів в Україні залишаються значно нижчими за базові показники 1990 року, проте це здебільшого пов'язано зі зменшенням промислового виробництва, а не з реальними зусиллями для підвищення енергоефективності або розвитку відновлюваної енергетики. Водночас великі та малі міста починають виявляти інтерес до «зеленої» економіки, оскільки це може позитивно вплинути на їхні бюджети.

Донори

Із 2014 року допомога донорів Україні збільшилася. Як повідомляє Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, у 2018 році на реалізацію поточних проєктів в Україні було виділено офіційну допомогу для розвитку (ОДР) у розмірі 6,1 мільярда доларів США. Протягом того ж року було зареєстровано нові проєкти на суму 953 мільйони доларів США. Підписання Угоди про асоціацію зробило ЄС основним партнером України з міжнародної співпраці. ЄС також є найбільшим донором і відіграє провідну роль майже в усіх галузях. Підтримка реформ США та Великою Британією доповнює ці геостратегічні зусилля. Співробітництво з Канадою історично обумовлене великою українською діаспорою в Канаді. Станом на 2018 рік Швейцарія посідає п'яте місце за обсягом допомоги³, відтак, є «найбільшим із менших» двосторонніх донорів, а також єдиною третьою стороною, що безпосередньо надає гуманітарну допомогу населенню по обидва боки від лінії зіткнення на сході України.

Посольства країн «Великої сімки»⁴, хоч не всі вони є донорами, активно координують свої дії. Їхні спільні заяви мають велике значення не лише для органів державної влади та уряду, а й для громадськості та приватного сектору.

Участь також беруть усі основні міжнародні організації (МВФ, Світовий банк, ЄБРР та ООН).

Відомі різні достатньо ефективні об'єднані механізми координації діяльності донорів для підтримки реформ, започаткованих у 2014. Швейцарія є одним із провідних донорів у сферах децентралізації, охорони здоров'я та енергоефективності. Щорічна міжнародна конференція з питань реформ в Україні, започаткована у 2017 році, забезпечує безперервність і оптимізацію підтримки, координації та діалогу. Швейцарія готова прийняти в себе одну з наступних конференцій.

2 Оцінка екологічної шкоди на сході України (ОБСЕ – 2018).

3 Статистичні дані Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України.

4 В контексті України «Велика сімка» – це група семи країн: Канада, Франція, Німеччина, Італія, Велика Британія та Сполучені Штати Америки.

2. Зовнішня політика Швейцарії в Україні

Швейцарія та Україна встановили дипломатичні відносини невдовзі після проголошення незалежності України у грудні 1991 року, а у 1997 році уклали і підписали угоду про технічне та фінансове співробітництво. Відтоді Швейцарія зарекомендувала себе як надійний партнер. У відповідь на кризу 2014 року вона більш ніж удвічі збільшила офіційну допомогу розвитку й одночасно позиціонувала себе як неупередженого посередника між усіма сторонами збройного конфлікту на сході задля його мирного вирішення. Через географічну близькість до Східної Європи Швейцарія також особливо зацікавлена у стабільності та безпеці в регіоні, в розвитку нових ринків та інвестиційних можливостей, у кращому контролі над процесами міграції. Україна і Швейцарія також є важливими партнерами у групі директорів ЄБРР під проводом Швейцарії.

Швейцарія дотримується загальнодержавного підходу до співробітництва з Україною, що передбачає співпрацю з метою розвитку в підконтрольних уряду районах, надання гуманітарної допомоги та розбудову миру. Таким чином, допомога спрямована не на один конкретний регіон країни, а на всю країну і широке коло проблем, пов'язаних із розвитком. Цей підхід зосереджений на підтримці внутрішніх реформ, відповідно до пріоритетних напрямів національних реформ в Україні та локалізованих Цілей сталого розвитку. Швейцарська гуманітарна допомога відповідає гуманітарним принципам людяності, нейтральності, неупередженості та незалежності, а також вимогам національної системи гуманітарної діяльності. Всі дипломатичні та посередницькі зусилля Швейцарії, зокрема в межах Мінського процесу, є відображенням прагнення Швейцарії підтримувати діалог між усіма сторонами конфлікту та дотримуватися неупередженої і збалансованої політики щодо них.

«Я ПОВЕРНУВСЯ ДО ВІННИЦІ, ЩОБ РОЗВИВАТИ НАШ СІМЕЙНИЙ БІЗНЕС. ВАЖЛИВИМИ ЧИННИКАМИ БУЛИ ЧИСТІШЕ ПОВІТРЯ ТА МЕНШ ЗАВАНТАЖЕНІ ДОРОГИ ЗАВДЯКИ ГРОМАДСЬКОМУ ТРАНСПОРТУ ТА БЕЗПЕЧНИМ ВЕЛОСИПЕДНИМ ДОРІЖКАМ».

Владислав СЕМЕНЮК

3. Досягнення і досвід 2015–2019 років

За результатами експертного огляду та зовнішньої оцінки Стратегії швейцарського співробітництва з Україною на 2015–2019 роки Комітет сприяння розвитку ОЕСР дійшов висновку, що напрями діяльності Швейцарії повністю відповідають потребам України, а поєднання різних інструментів зовнішньої політики Швейцарії має переваги. Завдяки застосуванню подвійної стратегії, що поєднує системні заходи на державному рівні та заходи в окремих регіонах, у межах швейцарських проєктів створено хороші можливості для підтримки процесу реформ, механізми реалізації проєктів застосовувалися з огляду на розвиток подій. Водночас було визначено перспективи для більш комплексного планування в усіх напрямках діяльності і стратегічних сферах та поглиблення співпраці з місцевими партнерами, а також небайдужими представниками українського громадянського суспільства. Загалом інформація про співробітництво Швейцарії та України потребує більшого висвітлення.

У сфері **врядування** Швейцарія зробила вагомий внесок у здійснення реформи з децентралізації по всій Україні, зокрема в підконтрольних уряду районах на сході. Швейцарії належить провідна роль у створенні Координаційної ради донорів з питань децентралізації. Спільна матриця результатів є основним документом, що визначає участь уряду, донорів та інших зацікавлених сторін. Завдяки рішучому наміру покращити якість державного управління та надання послуг було спільно розроблено понад 35 законодавчих актів, що ввійшли до «пакета реформи децентралізації». Результатом кількох етапів укрупнення громад, розпочатого у 2015 році, стало утворення 831 об'єднаної територіальної громади, що налічує 3 796 дрібніших населених пунктів, населення яких становить приблизно 7 мільйонів. Завдяки фінансовій децентралізації доходи місцевих бюджетів упродовж останніх трьох років збільшилися втричі, а частка місцевих бюджетів у зведеному державному бюджеті за чотири роки зросла на 20%. За підтримки Швейцарії значного прогресу було досягнуто у впровадженні електронного врядування, електронної демократії та концепції відкритих державних даних. Починаючи з 2015 року 620 тисяч громадян взяли участь у прийнятті рішень на місцевому рівні за допомогою електронних петицій і громадського обговорення бюджету; 347 тисяч скористалися перевагами ефективних і вільних від корупції

електронних послуг⁵. Децентралізація, розпочата у 2014 році, здобула підтримку 58% населення завдяки відчутним покращенням у наданні послуг і місцевій інфраструктурі. Створення мережі лідерок місцевого самоврядування сприяло ефективнішій участі жінок у суспільному житті.

Висновки: 1) зусилля з розбудови миру, забезпечення захисту громадян і децентралізації в багатьох аспектах сприяють соціальній згуртованості та наданню допомоги ВПО, зокрема у справі спільної постконфліктної відбудови і надання послуг на місцевому рівні; 2) застосування одночасно вертикального (на різних рівнях державного управління) та горизонтального (для багатьох учасників на кожному рівні) підходів до розвитку демократичних інститутів є найбільш ефективним; 3) конкретні внески у посилення суспільного контролю за допомогою електронного врядування та електронної демократії також сприяють підвищенню довіри громадян до державних інститутів.

У сфері **розбудови миру** Швейцарія застосовує водночас багатосторонній і двосторонній підходи. З одного боку, вона виконує активну роль у сприянні мирному врегулюванню конфлікту, зокрема делегуючи експертів до ОБСЄ на підтримку Мінського процесу, до Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ та ООН⁶. З іншого боку, вона використовує можливості для реалізації проєктів, спрямованих на подолання наслідків конфлікту та підтримку процесу примирення: це, наприклад, консультативні групи з питань соціальної згуртованості, економічна підтримка та формування політики щодо ВПО та вирішення питань, пов'язаних зі зниклими безвісти особами. Швейцарія також докладає зусиль для сприяння дотриманню прав людини та норм міжнародного гуманітарного права шляхом підтримки місцевих ГО у сфері захисту прав людини, моніторингу і запобігання випадкам катування та постійного надання підтримки Моніторинговій місії ООН з прав людини в Україні. Вона також делегувала старшого радника і надала проєктну підтримку з метою посилення спроможності Міністерства з питань тимчасово окупованих територій та ВПО (МТОТ). У співробітництві з МТОТ було створено освітню програму з медіації та врегулювання конфліктів і проведено декілька заходів у сфері розмінування та міжнародного гуманітарного права.

5 Наприклад, подання електронних заяв на отримання житлових субсидій і материнської фінансової допомоги.

6 Наприклад, координатором ОБСЄ у робочій групі з гуманітарних питань Тристоронньої контактної групи є представник Швейцарії.

«МИ ПРАЦЮЄМО, ЩОБ ДАТИ ЦИМ НОВОНАРОДЖЕНИМ КРАЩИЙ ШАНС НА ТРИВАЛЕ ТА ЗДОРОВЕ ЖИТТЯ».

Тетяна НЕЛІЖИТА,

#MADEWITHSWITZERLAND

Висновок: позиція Швейцарії як неупередженого посередника є оптимальною для підтримки Мінського процесу та посилення державних установ, яким належить центральна роль у встановленні миру.

У сфері **охорони здоров'я** Швейцарія підтримує активні зусилля Міністерства охорони здоров'я з реформування політики і нормативної бази щодо первинної медичної допомоги та неінфекційних хвороб, фінансування системи охорони здоров'я та запровадження гарантованого державного пакета медичних послуг. Понад 10 тисяч медиків пройшли навчання із застосування пакета основних заходів ВООЗ щодо боротьби з неінфекційними захворюваннями в процесі надання первинної медичної допомоги. Крім цього, в межах спеціальної навчальної програми «Лідерство жінок у громадському здоров'ї» було підвищено спроможності нинішніх і майбутніх лідерок у справі реформування системи охорони здоров'я. Швейцарія також бере участь у популяризації здорового способу життя. Модель здорової школи успішно пройшла пілотне випробування і готова до ширшого впровадження.

Висновки: 1) оскільки реформи системи охорони здоров'я зазнають серйозної критики, особливо з боку зацікавлених груп, великого значення набуває активне інформування медиків-практиків, населення і парламенту, щоб завоювати їхню підтримку; 2) стратегічне партнерство сприяє збільшенню впливу та ролі Швейцарії в процесі реформ; 3) ініціативи в межах реформування систем охорони здоров'я та державного управління можуть доповнювати одна одну у сферах громадянської освіти, громадської участі та надання державних послуг.

У сфері **ефективного використання енерго-ресурсів і розвитку міст** розроблено механізм

модернізації тепlopостачання в багатоквартирних будинках. За період із 2015 по 2018 рік обсяг інвестицій в енергоефективність житлового сектору зріс у геометричній прогресії з нуля до 276 мільйонів доларів США; підвищення енергоефективності сприяло поліпшенню умов життя, зменшенню рахунків за тепло та зростанню вартості нерухомого майна; завдяки реформуванню управління багатоквартирних будинків було створено нові робочі місця. Швейцарія також надавала підтримку в реконструкції потужної системи централізованого опалення в місті Вінниця – демонстраційної котельні на природному газі та біопаливі, що, відповідно, надихнуло керівництво інших міст інвестувати у відновлювані джерела енергії. Завдяки підтримці Швейцарії, Вінниця і Житомир отримали Європейські енергетичні відзнаки, що є визнанням якості управління енергоспоживанням у цих містах.

Протягом циклу виконання стратегії Швейцарія розширила свою підтримку з муніципального енергетичного менеджменту до розвитку міст загалом. Чотири міста напрацювали плани розвитку міст і конкретні інвестиційні проекти, спрямовані на стабільний розвиток, залучаючи до обговорення громадськість, включно з представниками вразливих груп населення. Набутий досвід було враховано під час підготовки національної Концепції публічного управління у сфері містобудівної діяльності.

Висновки: 1) економічні стимули відіграють велику роль за відсутності ефективних механізмів контролю за виконанням вимог законодавства у сфері енергоефективності; 2) практичний досвід, отриманий у демонстраційних проектах, збільшує ефективність заходів із розбудови спроможності міст; 3) активні міста й об'єднані громади є потужними рушіями змін.

У сфері **сталого економічного розвитку** завдяки ініціативам у сільськогосподарській галузі було досягнуто прогресу в органічному сільському господарстві та щодо безпеки молочної продукції, а також значного збільшення доступу до фінансування за допомогою аграрних розписок. У 2018 році уряд схвалив проєкт закону про органічну продукцію, адаптований до стандартів Європейського Союзу. Україна ввійшла до списку провідних двадцяти країн за показником загальної площі сертифікованих органічних сільськогосподарських земель, що теж є великим кроком до більшої стійкості сільськогосподарського сектору до кліматичних змін та екстремальних погодних умов. Більше того, завдяки підтримці Швейцарії було поліпшено фінансування малих і середніх фермерів у переджнивний період в усіх 24 областях країни, включно з підконтрольними уряду районами Донецької та Луганської областей. До цього часу банки надали кредитів на загальну суму 463 мільйони доларів США, серед них, попри високий ризик, 1,24 мільйона – у постраждалих від конфлікту районах. Крім того, зусилля Швейцарії сприяли поліпшенню інвестиційного клімату: було переглянуто або через втрату актуальності скасовано 30 дозволів, пов'язаних із будівництвом, умовами праці та пожежною безпекою; рішення уряду знизити ставку портових зборів і відповідне зменшення витрат дали можливість бізнесу заощадити 30 мільйонів доларів США. Результатом початкового етапу роботи з удосконалення професійної освіти в партнерстві з дочірнім підприємством швейцарської приватної компанії стало оновлення навчальної програми та професійних стандартів сантехнічних робіт.

Висновки: 1) співфінансування із залученням бюджетних коштів має критичне значення для поширення навчально-ресурсних центрів професійної освіти та підготовки по всій країні; 2) через збільшення відтоку робочої сили зросла зацікавленість місцевих бізнес-компаній у підтримці та розвитку професійної освіти.

Швейцарія надає також **гуманітарну допомогу** постраждалому від конфлікту населенню на сході як у підконтрольних, так і в непідконтрольних уряду районах. З квітня 2015 року близько 4 мільйонів людей отримали допомогу Швейцарії завдяки безпосередньому постачанню медичного обладнання та хімікатів для очищення питної води. Також варто зазначити про надання фінансової допомоги міжнародним і національним/місцевим партнерським організаціям і делегування фахівців до установ ООН.

Висновки: 1) надання прямої гуманітарної допомоги дає змогу отримати краще уявлення про реальну ситуацію на місцях, допомагає поширювати інформацію та відкриває простір для роботи одночасно за кількома напрямками: гуманітарної допомоги, розвитку та розбудови миру (в підконтрольних уряду районах), а також у сфері охорони здоров'я; 2) хоча транспортне постачання гуманітарної допомоги має політичний підтекст і пов'язане зі значними затратами праці, воно сприяє формуванню довіри завдяки наданню прямої підтримки населенню, що потребує допомоги, по обидва боки лінії зіткнення та покращенню доступу до основних послуг, зокрема для найбільш вразливих груп населення.

**«ТУТ МИ ОЧИЩАЄМО ВОДУ,
ЯКОЮ ЗАБЕЗПЕЧУЄМО МІЛЬЙОН
ЛЮДЕЙ. ЗАВДЯКИ ШВЕЙЦАРІЇ
НАША ВОДА ДІЙСНО БЕЗПЕЧНА
ДЛЯ МІСЦЕВОГО НАСЕЛЕННЯ».**

Валерій СЕЛІЩЕВ

#MADEWITHSWITZERLAND

4. Наслідки для програми співробітництва на 2020–2023 роки

У період із 2015 по 2019 рік Швейцарія надавала суттєву ОДР, що була актуальною в контексті ситуації в Україні та завдань у сферах розбудови миру, гуманітарної допомоги та розвитку.

У межах реалізації наступної програми співробітництва Швейцарія спиратиметься на власні авторитет і досягнення. Для подальшого збільшення ефективності швейцарської ОДР для України було визначено ключові стратегічні підходи щодо вибору партнерів і вибору пріоритетних напрямів. Зокрема, зосередження на окремих сферах діяльності, внесення коректив, а також інтегрований підхід до всіх напрямів і зовнішньополітичних інструментів допоможуть у майбутньому підвищити ефективність програми та посилити стратегічні позиції Швейцарії для сприяння поступу країни до стабільного відновлення і досягнення Цілей сталого розвитку. Відповідно, в межах Програми швейцарського співробітництва на 2020–2023 роки більше уваги приділятиметься:

- Розбудові доброчесності і довіри до державних установ, зокрема завдяки підтримці комунікаційних заходів, пов'язаних із реформами, сприянню громадській активності та нарощуванню потенціалу для діджиталізації послуг і використання інструментів електронного врядування.
- Соціальному залученню вразливих груп населення, щоб результати реформ охопили всіх без винятку, а ВПО та інші люди, які постраждали від конфлікту, були краще захищені та інтегровані в суспільне життя.
- Створенню надійних умов для рівного доступу до ринків і рівних можливостей для фізичних осіб і підприємств.

- Підтримці інноваційних проєктів та ініціатив у приватному секторі, що сприятимуть створенню робочих місць і появі нових перспектив.
- Зусиллям у царині гуманітарної допомоги, розвитку та розбудови миру в підконтрольних уряду районах із метою забезпечення довготривалих результатів в інтересах людей, постраждалих від конфлікту на сході України, особливо у сферах охорони здоров'я та водопостачання, санітарії та гігієни.
- Ефективному використанню унікальної ролі Швейцарії як нейтральної країни, що прагне підтримувати діалог між усіма сторонами конфлікту та дотримуватися неупередженої і збалансованої політики для мирного врегулювання конфлікту на сході України.
- Активній комунікації про особливості швейцарської допомоги та її результати.
- Підтримці культурного розмаїття і міжкультурного діалогу й обміну задля демократичних перетворень і мирних стосунків між людьми, громадами та державою⁷.

З огляду на швидкий розвиток ситуації в Україні, гнучкість в адаптації швейцарських проєктів до нових обставин є надзвичайно важливою.

---

⁷ У межах зобов'язання Швейцарської агенції розвитку та співробітництва виділяти 1% бюджету на культурно-мистецькі проєкти.

5. Стратегічні орієнтири та першочергові завдання Швейцарії на 2020–2023 роки

Загальна мета Програми швейцарського співробітництва з Україною на 2020–2023 роки полягає в підтримці України на шляху до миру і формування інклюзивного суспільства, в якому жінки та чоловіки рівною мірою сприяють стабільному зростанню і доброчесності та рівноправно користуються їх результатами. Задля досягнення цієї мети Швейцарія підтримує процеси розбудови миру, політичного діалогу та здійснення основних реформ; вона забезпечує захист і допомогу найбільш вразливим групам населення, зокрема постраждалим від конфлікту на сході України.

Програма швейцарського співробітництва на 2020–2023 роки передбачає такі чотири пріоритетні напрями діяльності: (1) розбудова миру, захист громадян і підтримка демократичних інститутів; (2) сталий розвиток міст; (3) малі та середні підприємства (МСП) і конкурентоспроможність; (4) охорона здоров'я (див. резюме в додатку). Забезпечення гендерної рівності, ефективного врядування та доброчесності є наскрізними завданнями за всіма напрямками діяльності. Крім цього, важливим чинником, що може завадити досягненню запланованих результатів, є зміна клімату. Оцінка факторів вразливості та визначення заходів із запобігання негативним наслідкам на основі посібника CEDRIG⁸ сприятимуть підвищенню інституційної стійкості організацій, систем і громад.

Напрямок 1: Мир, захист і демократичні інститути (SDC CEE, SECO, SDC HA, HSD)

Поєднання завдань розбудови миру, надання гуманітарної допомоги, забезпечення захисту громадян і підтримки реформ системи врядування в межах одного напрямку діяльності є новими особливостями швейцарських проєктів, об'єднаних наскрізною метою – сприяти мирному врегулюванню конфлікту на сході України, забезпечити дотримання норм міжнародного гуманітарного права і прав людини та посилення демократичного врядування одночасно з подоланням наслідків конфлікту.

Сприяючи посиленню демократичних інститутів і підвищенню ефективності державного врядування (включно з підконтрольними уряду районами на сході України), широкій участі громадян і зокрема жінок⁹, дотриманню прав людини та надаючи цільову гуманітарну допомогу (особливо пов'язану з водопостачанням, санітарією та охороною здоров'я), Швейцарія робить внесок у забезпечення інклюзивного й ефективного надання державних послуг для потреб вразливих верств населення, зокрема соціально незахищеним і маломобільним групам населення, людям похилого віку, батькам з дітьми та особам, постраждалим унаслідок конфлікту. Водночас діалог, дипломатичні зусилля та проєкти, включно з делегуванням експертів до ОБСЄ на підтримку Мінського процесу, сприятимуть дотриманню норм міжнародного гуманітарного права та мирному врегулюванню збройного конфлікту, результатом чого мають стати відновлення, покращення відносин між громадянами і державою та більша соціальна згуртованість в Україні.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШВЕЙЦАРІЇ:

Результат 1. Усі відповідні зацікавлені сторони широко залучаються до мирного процесу і беруть ефективну участь у врегулюванні конфлікту на сході України.

Результат 2. Державна влада ефективно працює над подоланням наслідків конфлікту на сході України, а всі громадяни у постраждалих від конфлікту районах мають доступ до основних державних послуг.

Результат 3. Прозорі владні інститути сприяють ефективній громадській участі чоловіків і жінок, покращується управління державними фінансами, послуги надаються ефективно і є загальнодоступними.

8 Climate, Environment and Disaster Risk Reduction Integration Guidance («Посібник з комплексного вирішення питань зміни клімату, охорони довкілля та зменшення ризику катастроф»). <https://www.cedrig.org/>

9 Що передбачено також Національним планом дій України з виконання Резолюції Ради Безпеки ООН №1325 «Жінки, мир, безпека».

Напрямок 2: Сталий розвиток міст (SECO)

Відповідно до Цілі сталого розвитку 11, завдання цього напрямку – сприяти швидшому низьковуглецевому розвитку економіки та підвищенню якості життя населення в містах України. З огляду на це, Швейцарія визначає за пріоритет покращення управління енергоспоживанням у містах і розширюватиме діяльність зі сприяння інтегрованому розвитку міст і сталій міській мобільності.

Завдяки покращенню управління енергоспоживанням, посиленню місцевого потенціалу та через політичний діалог окремі малі та середні міста, зокрема на сході України, визначатимуть свої пріоритети у створенні нової або відновленні наявної міської інфраструктури, що зробить можливим надання доступних низьковуглецевих та економічно ефективних послуг з опалення і стимулювання ресурсоефективного виробництва. Внаслідок покращення стратегічного планування та розвитку мультимодальних систем мобільності, що передбачають безпечне і безперешкодне пересування людей, міста поліпшать якість громадського транспорту та створять зручні громадські простори. Успішність цих заходів базується на крос-секторальній співпраці в містах та участі приватного сектору, а також громадянського суспільства, зокрема жінок, маломобільних груп населення та ВПО. У довгостроковій перспективі це підвищить привабливість міст для інвесторів і населення, посилить стабільний економічний розвиток і поліпшить якість життя у містах. Загалом діяльність Швейцарії сприятиме поліцентричному розвитку, а також потенційному зменшенню еміграції та послабленню негативного впливу на клімат. З огляду на наявність інших джерел фінансування, зокрема від міжнародних фінансових установ, SECO завершить надання великих інфраструктурних грантів для демонстраційних проєктів.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШВЕЙЦАРІЇ:

Результат 1. Підвищення доступності низьковуглецевих та економічно ефективних послуг з опалення завдяки покращенню управління енергоспоживанням у містах і модернізації інфраструктури.

Результат 2. Міська влада застосовує інтегроване планування розвитку міст та інвестицій, покращує якість громадського транспорту та створює зручні громадські простори.

Напрямок 3: Малі та середні підприємства і конкурентоспроможність (SECO, SDC CEE)

Завдання цього напрямку – підвищення конкурентоспроможності та інклюзивне зростання. З огляду на це, Швейцарія продовжує спрямовувати першочергові зусилля на сприяння доступу до ринків і розвитку виробництва та збуту з особливою увагою до малих і середніх підприємств (МСП) в агропромисловому секторі. Вона розширюватиме підтримку фінансового сектору та доступ до фінансування для МСП¹⁰ і приділятиме більше уваги питанням доступу до професійної освіти і підготовки та працевлаштування, зокрема для людей з обмеженими можливостями.

Кращі макроекономічні умови, вдосконалена нормативна база, дотримання принципу верховенства права, зміцнення позицій надавачів послуг та наявність загальнодоступних і відповідальних фінансових послуг сприятимуть створенню конкурентного бізнес-середовища. Для українських МСП розширюватимуться можливості ведення бізнесу та створення робочих місць, зокрема в постраждалих від конфлікту районах та для жінок-підприємців, а також можливості доступу до більш розвинутих ринків. Навчання, адаптоване до ринкових потреб, забезпечуватиме кращі можливості для працевлаштування чоловіків та жінок і ширший вибір гідної роботи. Таким чином, економіка України краще протистоятиме потрясінням. Люди відчуватимуть переваги конкурентного та інклюзивного зростання економіки, мінімізації нерівності та покращення якості життя, що сприятиме соціальній згуртованості і зменшуватиме потребу в еміграції.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШВЕЙЦАРІЇ:

Результат 1. Приватний сектор, МСП у постраждалих від конфлікту районах тощо, отримує переваги в результаті нових можливостей для стабільної торгівлі та більш конкурентного бізнес-середовища.

Результат 2. Вдосконалення нормативної бази створює сприятливіші умови для фінансового сектору, а приватний сектор, зокрема МСП, отримує доступ до більш загальнодоступних і якісних послуг.

Результат 3. Чоловіки та жінки набувають вмінь, відповідно до ринкових потреб, та отримують гідну роботу.

---

¹⁰ Також буде розглянуто можливість ширшої участі Швейцарського інвестиційного фонду для ринків, що розвиваються (SIFEM).

Напряг 4: Охорона здоров'я (SDC CEE)

Відповідно до Цілі сталого розвитку 3, завдання цього напряму в межах посилення системи охорони здоров'я – забезпечення покращення стану здоров'я населення України, особливо людей, постраждалих від конфлікту. Тому пріоритетами Швейцарії є покращення якості управління у сфері охорони здоров'я, забезпечення якісних і доступних послуг первинної медичної допомоги та підвищення рівня медичної грамотності.

Посилення провідних позицій загальнодержавних і місцевих органів охорони здоров'я та підвищення рівня компетентності й кваліфікації сімейних лікарів, медичних сестер/братів та адміністраторів сприятимуть підвищенню якості та ефективності послуг на рівні первинної медичної допомоги. Завдяки удосконаленню якості послуг первинної медичної допомоги в поєднанні із заходами для підвищення рівня медичної грамотності й активною участю громад і громадянського суспільства населення України (зокрема чоловіки, молодь та діти) вестиме здоровіший спосіб життя та краще дбатиме про своє здоров'я, що має привести до покращення стану здоров'я та збільшення тривалості життя. У контексті реформування галузі загалом та з огляду на конфлікт на сході України, Швейцарія приділяє особливу увагу наданню комплексної

психіатричної допомоги та психосоціальної підтримки на рівні громад з урахуванням гендерних потреб. Значна увага приділяється також проблемі гендерного та домашнього насильства водночас із підвищенням професійної кваліфікації медичного персоналу з метою реагування, протидії та запобігання гендерно обумовленому насильству, а також формування в суспільстві нетерпимості до гендерного насильства шляхом проведення просвітницьких кампаній.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШВЕЙЦАРІЇ:

Результат 1. Загальнодержавні та місцеві заклади, зокрема в постраждалих від конфлікту районах, на рівних і безперешкодних умовах надають якісні та доступні послуги первинної медичної допомоги, що відповідають потребам користувачів, з особливою увагою до профілактики захворювань та зміцнення здоров'я.

Результат 2. Чоловіки та жінки всіх вікових груп у визначених регіонах ведуть здоровий спосіб життя і контролюють якість послуг, які надаються закладами охорони здоров'я.

«НАВЧАННЯ БУЛО ДУЖЕ ДОРЕЧНИМ, БО ДОПОМОГЛО МЕНІ РОЗВИНУТИ ВЛАСНУ СПРАВУ. Я ВЕСЬ ЧАС НАМАГАЮСЬ УДОСКОНАЛЮВАТИ МЕТОДИ РОБОТИ, ЩОБИ ГАРАНТУВАТИ ЩЕ ВИЩУ ЯКІСТЬ НАШОГО МОЛОКА».

Валентина ПАНАСЮК

6. Управління і реалізація програми

Взаємодія і комплексний підхід

У межах одночасного та комплексного провадження Швейцарією діяльності з надання гуманітарної допомоги, сприяння розвитку і розбудові миру та міжгалузевій співпраці відбуватиметься пошук можливостей для узгодження взаємодії задля досягнення миру та формування інклюзивного суспільства. Найбільш очевидним нововведенням у цьому сенсі є консолідований напрям діяльності «Мир, захист та демократичні інститути».

По-друге, галузевій децентралізації та підвищенню якості державних послуг (наприклад, у сфері охорони здоров'я та енергопостачання) сприятимуть базові умови, створені завдяки підтримці Швейцарією децентралізації та демократичних інститутів. Аналогічно, міжвідомча координація в управлінні енергосистемами та плануванні міст сприятиме розвитку потенціалу міст України для реалізації програми децентралізації.

По-третє, Швейцарія дотримуватиметься комплексного підходу в наданні гуманітарної допомоги та співпраці задля розвитку з метою поліпшення здоров'я населення в підконтрольних уряду районах на сході України в короткій, середній і довгостроковій перспективах.

Принагідно для кращої взаємодії заходи та проекти об'єднуюватимуться за територіальним принципом. Зокрема, Швейцарія забезпечуватиме підтримку

«реформаторських екосистем» на загальнодержавному рівні за активної участі приватних підприємств та ОГС; громадам у підконтрольних уряду районах Луганської області як експеримент надаватиметься міжсекторальна підтримка на місцях.

Форми надання допомоги та партнерство

У межах програми співробітництва Швейцарія надалі застосовуватиме різні форми надання допомоги і залучатиме широке коло партнерів до стратегічного діалогу, координаційних і робочих заходів. У межах своїх локальних зобов'язань, відповідно до «Великої угоди»¹¹, Швейцарія безпосередньо співпрацює з місцевими надавачами послуг і дає підтримку українським ГО, що беруть участь у заходах із забезпечення захисту громадян. Передбачається внесення таких змін:

→ Забезпечення присутності Посольства Швейцарії на сході України через персонал (співробітника чи співробітницю), що базуватиметься в Києві та 50-60% робочого часу працюватиме на сході.

¹¹ Всесвітній гуманітарний саміт, Стамбул, 2016.

«МИ З КОМАНДОЮ ЗМІНИЛИ ПІДХІД ДО РОБОТИ. МИ ЗРОЗУМІЛИ, ЩО ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ МАЄ ВПЛИВАТИ НА ВСІ АСПЕКТИ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА».

ТЕТЯНА ЗЯТІКОВА

«МЕНЕ ВЖЕ ВДРУГЕ ОБРАЛИ ГОЛОВОЮ ГРОМАДИ. Я НАДЗВИЧАЙНО ЛЮБЛЮ СВОЮ РОБОТУ! ВЕЛИКІ ЗМІНИ, ЯКІ ВІДБУЛИСЯ ЗА ОСТАННІ ДЕКІЛЬКА РОКІВ У ПИРЯТИНІ, ПРОСТО НЕЙМОВІРНІ!»

Олексій РЯБОКОНЬ

#MADEWITHSWITZERLAND

- Розширення співпраці з українськими ОГС, зокрема жіночими організаціями та науковими колами, для подальшого посилення соціальної підзвітності та громадської участі.
- Використання можливостей для налагодження партнерських стосунків із приватним сектором, зокрема швейцарськими компаніями, задля досягнення спільних цілей.
- Регулярне оцінювання відповідності та збалансованості обраних способів надання допомоги для досягнення максимального результату (повноваження, внески, безпосередня реалізація та регіональне співробітництво).

Чутливе до конфліктів управління програмою (Conflict-sensitive programme management – CSPM)

З огляду на наявні елементи нестабільності та тривалу ситуацію конфлікту, що впливає на всю країну, в усіх підтримуваних Швейцарією проєктах застосовуватиметься принцип чутливого до конфліктів управління програмою для реагування на структурні чинники конфлікту та сприяння формуванню довіри, соціальної згуртованості і легітимності держави. Тому пріоритетним завданням визначено формування нового суспільного договору між регіонами в зоні конфлікту на сході України та центральною владою, а також зважання на інтереси вразливих груп населення. Буде посилено цільові інформаційні та просвітницькі заходи.

Фінансові та кадрові ресурси на 2020–2023 роки

На наступні чотири роки запропоновано бюджет в обсязі 108 мільйонів швейцарських франків, або в середньому 27 мільйонів швейцарських франків на рік (див. фінансовий план у додатку). Це відповідає середньому річному обсягу фінансування протягом періоду реалізації попередньої стратегії.

За винятком пілотної спроби організації тимчасової присутності на сході України, жодних значних змін у складі працівників Посольства Швейцарії не очікується. Для урізноманітнення діяльності будуть розглянуті можливості здійснення конструктивних заходів, зокрема стажування на місцях. Скорочення, за можливості, кількості проєктів на користь більших проєктів сприятиме зменшенню робочого навантаження на працівників Посольства Швейцарії.

7. Стратегічне керівництво

За виконання, моніторинг і керування програмою співробітництва відповідає Посольство Швейцарії у столиці України Києві. Система контролю виконання програми в практичний спосіб та на регулярній і своєчасній основі надає всю необхідну інформацію, що дає змогу ухвалювати зважені рішення щодо управління реалізацією програми та вживати заходів для усунення недоліків. Моніторинг, що здійснюється крізь гендерну призму, охоплює три виміри: ситуація в країні, результати реалізації швейцарських проєктів та управління програмою.

Аналіз ситуації: Система контролю за змінами, пов'язаними з розвитком, забезпечує аналіз перебігу подій усередині країни, завдяки чому Програма швейцарського співробітництва залишається актуальною та дає можливість реагувати на наслідки конфлікту. Крім цього, створення при Посольстві Швейцарії Швейцарського офісу зі співробітництва протягом попереднього циклу дії стратегії сприяє регулярному обміну думками з політичним відділом Посольства Швейцарії.

Досягнення запланованих результатів швейцарських проєктів: Моніторинг досягнення очікуваних результатів, зазначених у матрицях результатів за кожним напрямом (див. матрицю результатів у додатку), допомагає оцінити рівень виконання Швейцарією своїх завдань і її внесок у досягнення окремих результатів розвитку на рівні країни. Дані моніторингу оприлюднюються щорічно, що забезпечує прозорість і підзвітність.

Управління програмою: Моніторинг управління програмою зосереджено на оцінці ефективності та результативності виконання програми Посольством Швейцарії. Для цього розробляють і щорічно оцінюють робочі плани із зазначенням цілей і результативних показників.

**«ЗАВДЯКИ ЛЕГКОМУ І
СТАЛОМУ ФІНАНСУВАННЮ
МИ МОЖЕМО ПЛАНУВАТИ НА
МАЙБУТНЄ В СІЛЬСЬКОМУ
ГОСПОДАРСТВІ ТА ГАРАН-
ТУВАТИ ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ
МОЛОДІ В НАШІЙ ГРОМАДІ».**

Леонід ЦЕНТИЛО

#MADEWITHSWITZERLAND

Додаток А: Стислий огляд Програми швейцарського співробітництва з Україною на 2020–2023 роки

Загальна мета:			
Підтримка України на шляху до миру і формування інклюзивного суспільства, в якому жінки та чоловіки рівною мірою сприяють стабільному зростанню і доброчесності ¹² та рівноправно користуються їх результатами.			
Мир, захист і демократичні інститути	Сталий розвиток міст	Малі та середні підприємства і конкурентоспроможність	Охорона здоров'я
Мета на пряму: Сприяти мирному врегулюванню конфлікту на сході України, забезпечувати дотримання норм міжнародного гуманітарного права, підтримувати повагу до прав людини та зміцнення демократичного врядування, водночас працюючи над подоланням наслідків конфлікту.	Мета на пряму: Сприяти швидшому низьковуглецевому розвитку економіки та підвищенню якості життя населення в містах України.	Мета на пряму: Сприяти підвищенню конкурентоспроможності й інклюзивному зростанню.	Мета на пряму: Покращення стану здоров'я населення України, особливо людей, які потерпають від конфлікту.
Результат 1: Усі відповідні зацікавлені сторони активно залучаються до мирного процесу та беруть ефективну участь у врегулюванні конфлікту на сході України. Результат 2: Державна влада ефективно працює над подоланням наслідків конфлікту на сході України, а всі громадяни (жінки та чоловіки) в постраждалих від конфлікту районах мають доступ до основних державних послуг. Результат 3: Прозорі владні інститути сприяють ефективній громадській участі чоловіків і жінок, покращується управління державними фінансами, послуги надаються ефективно і є загальнодоступними.	Результат 1: Підвищення доступності низьковуглецевих та економічно ефективних послуг з опалення завдяки покращенню управління енергоспоживанням у містах та модернізації інфраструктури. Результат 2: Міська влада застосовує інтегроване планування розвитку міст та інвестицій, покращує якість громадського транспорту та створює зручні громадські простори.	Результат 1: Приватний сектор, МСП у постраждалих від конфлікту районах тощо, отримує переваги в результаті нових можливостей для стабільної торгівлі та більш конкурентного бізнес-середовища. Результат 2: Вдосконалення нормативної бази створює сприятливі умови для фінансового сектору, а приватний сектор, зокрема МСП, отримує доступ до більш загальнодоступних і якісних послуг. Результат 3: Чоловіки та жінки набувають вмінь, відповідно до ринкових потреб, та отримують гідну роботу.	Результат 1: Загальнодержавні та місцеві заклади, зокрема в постраждалих від конфлікту районах, на рівних і безперешкодних умовах надають якісні та доступні послуги первинної медичної допомоги, що відповідають потребам користувачів, з особливою увагою до профілактики захворювань та зміцнення здоров'я. Результат 2: Чоловіки та жінки всіх вікових груп у визначених регіонах ведуть здоровий спосіб життя і контролюють якість послуг, які надаються закладами охорони здоров'я.
Орієнтовний запланований бюджет¹³			
43,9 млн шв. франків 41 %	32,0 млн шв. франків 30 %	17,3 млн шв. франків 16 %	13,6 млн шв. франків 13 %
Наскрізні теми			
Належне врядування і доброчесність Гендерна рівність			

¹² Доброчесність – йдеться про послідовне дотримання та прихильність до загально визначених етичних цінностей, принципів і норм з метою відстоювання і забезпечення пріоритету суспільних інтересів над приватними в публічному секторі (ОЕСР / OECD).

¹³ Див. Додаток Г

Додаток Б: Матриця результатів

Прим.: Матриця результатів є динамічним документом, що допрацьовуватиметься з надходженням нової інформації. Деяких показників результативності, базових показників, цільових показників і джерел інформації наразі бракує, їх за можливості буде відповідно визначено та внесено згодом.

Напрямок 1: Мир, захист і демократичні інститути

Загальна мета: Сприяти мирному врегулюванню конфлікту на сході України, забезпечувати дотримання норм міжнародного гуманітарного права, підтримувати повагу до прав людини та зміцнення демократичного врядування, водночас працюючи над подоланням наслідків конфлікту.

Очікуваний результат: Посилення демократичних інститутів та ефективне державне управління на національному та субнаціональному рівнях (зокрема на сході України), підтримка активної участі громадян (зокрема участі жінок), сприяння дотриманню прав людини і надання цільової гуманітарної допомоги (особливо пов'язаної з водопостачанням, санітарією та охороною здоров'я) мають забезпечити задоволення потреб населення, що постраждало від конфлікту, а також загальнодоступне й ефективне надання публічних послуг. Водночас діалог і дипломатичні зусилля та проєкти, зокрема делегування експертів до ОБСЄ на підтримку Мінського процесу, сприятимуть забезпеченню дотримання норм міжнародного гуманітарного права і мирному врегулюванню збройного конфлікту на сході України. Результатом цього мають стати відновлення, покращення відносин між громадянами і державою та більша соціальна згуртованість в Україні.

(1) Результати Програми швейцарського співробітництва	(2) Внесок Програми швейцарського співробітництва	(3) Результати у сфері розвитку країни / гуманітарній сфері
<p>Опис результату 1</p> <p>Усі відповідні зацікавлені сторони активно залучаються до мирного процесу та беруть ефективну участь у врегулюванні конфлікту на сході України.</p> <p>Показники результативності¹⁴</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Відбувається регулярний діалог між основними дійовими особами сторін. 2) Сторони укладають угоди з конкретних питань. 3) Покращення ситуації з дотриманням норм міжнародного гуманітарного права і прав людини. (Під цим показником мається на увазі дотримання норм міжнародного гуманітарного права і прав людини під час конфлікту).	<p>Офіційний мирний процес одержує підтримку та посилення.</p> <p>На різних рівнях ініціюється багатосторонній діалог для вирішення основних конфліктних і суперечливих питань.</p> <p>Необхідні передумови</p> <p>Сторони готові брати участь у діалозі та шукати конструктивне вирішення конкретних питань.</p> <p>Швейцарія налагоджує і підтримує зв'язок з усіма сторонами.</p> <p>Ризики</p> <p>Збільшення внутрішнього напруження та/або подальша поляризація на геополітичному рівні призводять до загострення конфлікту.</p> <p>Конфлікт переходить у стадію «замороженого конфлікту», внаслідок чого звужується простір для діалогу щодо реінтеграції та мирного врегулювання.</p>	<p>Опис результату 1</p> <p>Інтенсивність конфлікту та кількість загиблих серед цивільного населення зменшилися завдяки досягнутим у межах офіційного мирного процесу домовленостям і кращому дотриманню норм міжнародного гуманітарного права.</p> <p>Показник результативності</p> <p>Основою для мирного врегулювання конфлікту визначено конструктивний і стратегічний підхід.</p> <p>Джерела: всі відповідні угоди та конвенції, ратифіковані Україною, відповідні норми «м'якого» права, спеціальні документи, зокрема Мінські угоди.</p>

14 Якісні показники; базові та цільові показники, зокрема показники розвитку країни, не визначено.

Опис результату 2

Державна влада ефективно працює над подоланням наслідків конфлікту на сході України, а всі громадяни (жінки та чоловіки) в постраждалих від конфлікту районах мають доступ до основних державних послуг.

Показники результативності

- 1) Забезпечується дотримання прав людини і норм міжнародного гуманітарного права (МГП) та виконання зобов'язань, співпраця з міжнародними та місцевими організаціями має конструктивний характер. (Під цим показником мається на увазі забезпечення зацікавленими сторонами в Україні та міжнародними організаціями дотримання норм міжнародного гуманітарного права і прав людини під час конфлікту).
- 2) Державні установи задовольняють потреби населення, постраждалого внаслідок конфлікту, в питаннях ВПО, протимінної діяльності та зниклих безвісти осіб.
- 3) Основні надавачі державних послуг у зоні конфлікту здатні виконувати свої функції або підвищувати якість надання основних послуг для місцевого населення, постраждалого від конфлікту (показники охоплення та фінансової діяльності).
- 4) Кількість осіб (жінок/чоловіків), що у випадках надзвичайних ситуацій мають доступ до основних державних послуг (питна вода, охорона здоров'я) та правового захисту.

Дотримання прав людини і норм міжнародного права забезпечується по всій країні, а реакція сторін на їх порушення відбувається в неупереджений спосіб. Багатосторонні та неурядові суб'єкти беруть активну участь у цьому процесі.

Зацікавлені сторони в Україні (зокрема громадянське суспільство) та міжнародні гуманітарні організації спільними зусиллями задовольняють гуманітарні потреби вздовж лінії зіткнення та в невідконтрольних уряду районах.

Підвищено спроможність і відповідальність державних установ на місцевому рівні щодо вирішення питань, пов'язаних із конфліктом.

Необхідні передумови

Політичні діячі та державні установи вбачають потребу в комплексному усуненні наслідків конфлікту.

Ризики

Конфлікт, що триває на сході України, та його наслідки призводять до поляризації та радикалізації суспільства, а також погіршення ситуації з дотриманням прав людини.

Сторони не вважають дотримання прав людини і норм міжнародного гуманітарного права першочерговим завданням, тому панує безкарність.

Неефективне реагування державних установ на наслідки конфлікту призводить до напруження та зниження рівня соціальної згуртованості.

Опис результату 2

Міжнародні стандарти прав людини і норми міжнародного гуманітарного права дотримуються, як це передбачено відповідними угодами та конвенціями.

Показники результативності

Рівень і якість взаємодії з міжнародними органами із захисту прав людини та кількість впроваджених рекомендацій.

Рівень забезпечення безперешкодного гуманітарного доступу і надання гуманітарної допомоги та захисту.

Рівень досягнення колективних результатів і виконання стратегічних пріоритетних завдань, пов'язаних із 1) забезпеченням захисту і засобів для існування, 2) наданням основних послуг і 3) критично важливими об'єктами цивільної інфраструктури.

Джерело: План гуманітарного реагування-2019.

Рівень ухвалення, посилення та застосування законодавства з питань ВПО, протимінної діяльності та осіб, зниклих безвісти.

Джерела: всі відповідні угоди та конвенції, ратифіковані Україною, відповідні норми «м'якого» права. Національне законодавство: Закон «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти»; Закон «Про протимінну діяльність в Україні». Національна стратегія: Стратегія інтеграції внутрішньо переміщених осіб та впровадження довгострокових рішень щодо внутрішнього переміщення на період до 2020 року; Державна цільова програма відновлення та розбудови миру в східних регіонах України; План заходів, спрямованих на реалізацію деяких засад державної внутрішньої політики щодо окремих районів Донецької та Луганської областей, де органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження; Програма діяльності Кабінету Міністрів України (прийнята в 2019-му, на 2020–2024 рр.).

Опис результату 3

Прозорі владні інститути сприяють ефективній громадській участі чоловіків і жінок, покращується управління державними фінансами, послуги надаються ефективно і є загальнодоступними.

Показники результативності

1) Кількість громадян (жінок/чоловіків, зокрема представників вразливих категорій населення¹⁵), що отримують послуги у прозорий та ефективний спосіб.

- Базовий показник (2018): 350 000 (електронні послуги, 166 000 громадян користуються послугами онлайн-реєстрації для отримання субсидій на оплату житлово-комунальних послуг для вразливих категорій населення) + 280 000 (водопостачання та управління відходами)

Джерело: Проєкт «Електронне врядування задля підзвітності влади та участі громади» (EGAP, фаза 1; Проєкт «Підтримка децентралізації в Україні» (DESPRO), фази 1-4.

- Цільовий показник (2023): зростання щонайменше на 300 000 (зокрема зростання користування послугами на 5% серед вразливих категорій населення) (з розподілом за статтю та видами послуг)

2) Кількість громадян (жінок/чоловіків), які беруть участь і впливають на розвиток, ухвалення рішень і формування бюджетів у своїх населених пунктах.

- Базовий показник (2018): 600 000 (EGAP, фаза 1)

- Цільовий показник (2023): щонайменше 1 000 000 (з розподілом за статтю та з конкретними даними щодо Донецької та Луганської областей)

3) Основні показники з управління державними фінансами, відповідно до методології оцінювання PEFA (буде визначено за результатами запланованих оцінювань PEFA з розподілом за показниками результативності та цільовими органами влади субнаціонального рівня).

- Базовий показник (2019): буде визначено пізніше

- Цільовий показник (2023): буде визначено пізніше (у бік покращення)

Децентралізація, реформи місцевого самоврядування і державного управління підтримуються експертно шляхом правових консультацій, стратегічних комунікацій і передачі швейцарських інновацій та ноу-хау.

Владні інститути різних рівнів мають можливості й оснащені сучасними інструментами (зокрема електронного врядування та електронної демократії) для реалізації повноважень у прозорий, відповідальний та ефективний спосіб і надання високоякісних, вільних від корупції та загальнодоступних послуг громадянам.

Необхідні передумови

Уряд продовжує втілювати реформи децентралізації, місцевого самоврядування та державного управління.

Органи місцевого самоврядування активно підтримують продовження реформ і беруть участь у секторальній децентралізації.

Громадяни володіють знаннями, навичками та інструментами для участі в процесі ухвалення рішень на загальнодержавному та місцевому рівнях.

Ризики

Процес реформ уповільнюється або зупиняється.

Асоціації органів місцевого самоврядування політично вмотивовані, голосу органів місцевого самоврядування не чути на загальнодержавному рівні.

Рівень суспільної довіри до влади зменшується, громадяни відмовляються від будь-якої участі в процесі ухвалення рішень.

Опис результату 3

Ефективна та відповідальна система державного управління надає можливості для реалізації прав і задоволення потреб громадян, забезпечує сталий розвиток країни і підвищення рівня життя громадян завдяки наданню їм високоякісних послуг.

Джерело: Паспорт реформи державного управління, відповідно до Постанови КМУ від 18 грудня 2018 р. №1102р.

Показники результативності

1) Рівень реформування правової бази у сфері адміністративно-територіального устрою і реформування адміністративно-територіального устрою на регіональному та субрегіональному рівнях.

- Базовий показник (2018): законодавство, що регулює реформування первинного рівня місцевого самоврядування

- Цільовий показник (2021): ухвалено зміни до Конституції та закону про адміністративно-територіальний устрій. Для кожного регіону доступне моделювання адміністративно-територіального устрою на субрегіональному рівні

2) Відсоток громадян, які проживають у спроможних громадах.

- Базовий показник (2018): 70%

- Цільовий показник (2023): 100%

Джерело: Програма діяльності КМУ на 2019 рік.

3) Покращення позицій України у світових рейтингах.

- Базові показники (2018):

Індекс сприйняття корупції Transparency International: місце – 120, результат – 32.

Індекс розвитку електронного врядування: місце – 82, результат – 0,6165.

Індекс електронної участі: місце – 75, результат – 0,6854

- Цільові показники (2021):

Індекс сприйняття корупції Transparency International: місце – 50, результат – буде визначено пізніше

Індекс розвитку електронного врядування: покращення.

Індекс електронної участі: покращення.

4) Частка місцевих бюджетів у зведеному бюджеті України.

- Базовий показник (2018): 51,5%

- Цільовий показник (2023): буде визначено пізніше (у бік покращення)

¹⁵ Соціально незахищені та маломобільні верстви населення, особи похилого віку, одинокі батьки з дітьми та ВПО.

(4) Напрями проєктної діяльності (Програма швейцарського співробітництва)

Результат 1: (HSD)

- сприяння врегулюванню конфлікту на сході України шляхом залучення ключових дійових осіб;
- підтримка діалогу для підвищення рівня довіри, вивчення та вирішення конкретних питань;
- сприяння здійсненню мирного процесу шляхом передачі відповідного досвіду, а також надання підтримки міжнародним місцям і моніторинговим механізмам з особливою увагою до заходів під егідою ОБСЄ.

Результат 2: (HSD та SDC НА)

- надання підтримки місцевим і міжнародним організаціям з нагляду за дотриманням прав людини і норм міжнародного гуманітарного права та сприяння розбудові спроможностей і зусиллям із забезпечення захисту й дотримання прав людини і норм міжнародного гуманітарного права;
- надання підтримки та сприяння розбудові спроможностей державних установ у їхній діяльності з подолання наслідків конфлікту;
- пряма адресна допомога комунальним установам по обидва боки від лінії зіткнення в надзвичайних ситуаціях;
- фінансова допомога та адресне делегування фахівців до міжнародних і національних гуманітарних організацій для підтримки здійснення заходів із координації гуманітарної діяльності, надання допомоги в надзвичайних ситуаціях і забезпечення захисту.

Результат 3: (SDC CEE та SECO)

- стратегічна інформаційна та правова підтримка реформи з децентралізації;
- секторальна децентралізація та надання державних послуг (електронні адміністративні та соціальні послуги, освітні та муніципальні послуги);
- управління державними фінансами на субнаціональному рівні;
- електронне врядування як структурний компонент реформи державного управління;
- підтримка громадянської освіти;
- посилення демократичних процесів і залучення громадян до процесів прийняття рішень на місцевому рівні (громадські ради, бюджети участі);
- посилення спроможностей жінок-лідерів у межах ініціатив «Жінки та електронне врядування» та «Жінки-лідери в органах місцевого самоврядування»;
- інструменти електронної демократії задля підвищення ефективності взаємодії між державою та громадянами.

(5) Ресурси, партнери (Програма швейцарського співробітництва)

Відділ з питань безпеки людини (HSD) переважно співпрацює з національним урядом та іншими ключовими зацікавленими сторонами щодо врегулювання конфлікту на сході України та з місцевими і міжнародними НУО та міжнародними організаціями, такими як ОБСЄ, Управління Верховного комісара ООН з прав людини (УВКПЛ) та Міжнародний комітет Червоного Хреста (МКЧХ).

Основними партнерами Швейцарської агенції розвитку та співробітництва (SDC) є Секретаріат КМУ, Мінрегіон, Міністерство освіти і науки, Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та ВПО (МТОВ), Міністерство цифрової трансформації, Комітет Верховної Ради з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування, асоціації органів місцевого самоврядування, регіональні та місцеві органи влади й організації громадянського суспільства. У сфері гуманітарної допомоги Швейцарія підтримує тісний зв'язок із Управлінням ООН з координації гуманітарних питань (УКГП ООН), Верховним комісаром ООН у справах біженців (УВКБ ООН), Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ), ВООЗ, МКЧХ та українською громадською організацією «Донбас СОС».

Державний секретаріат з економічних питань (SECO) співпрацює з Міністерством фінансів, Мінрегіоном, обласними адміністраціями та місцевими органами влади, а також з ЄС і Світовим банком.

Серед основних партнерів-виконавців – Рада Європи, Програма розвитку ООН (ПРООН), Швейцарський ресурсний та консультативний центр з питань розвитку Skat, Фонд Східна Європа, Фонд InnovaBridge, Цюрихський педагогічний університет, Данська рада у справах біженців тощо.

(6) Результати управління та показники ефективності (Програма швейцарського співробітництва)

Швейцарія продовжуватиме робити свій тематичний внесок і братиме участь у фінансуванні Ради донорів з питань децентралізації.

Інноваційні заходи у сфері електронного врядування та електронної демократії надалі здійснюватимуться як структурний компонент реформи державного управління.

Органи місцевого самоврядування, надавачі послуг та громади, зокрема в районах, що постраждали внаслідок конфлікту, надалі одержуватимуть підтримку задля розвитку їхньої інституційної спроможності та залученості до загальнонаціонального процесу реформування.

Загальна мета: сприяти швидшому низьковуглецевому розвитку економіки та підвищенню якості життя населення в містах України.

Очікуваний результат: завдяки покращенню управління енергоспоживанням, посиленню місцевого потенціалу та через політичний діалог окремі малі та середні міста, зокрема на сході України, визначають як пріоритет створення нової або відновлення наявної міської інфраструктури, що уможливить надання доступних низьковуглецевих та економічно ефективних послуг з опалення і стимулювання ресурсоефективного виробництва. Внаслідок покращення стратегічного планування і розвитку мультимодальних систем мобільності, що передбачають безпечне і безперешкодне пересування людей, міста поліпшать якість громадського транспорту та створять зручні громадські простори. Успішність цих заходів базується на крос-секторальній співпраці в містах та часті приватного сектору, а також громадянського суспільства, зокрема жінок, маломобільних груп населення та ВПО. У довгостроковій перспективі це підвищить привабливість міст для інвесторів та населення, посилить стабільний економічний розвиток та поліпшить якість життя в містах. Загалом діяльність Швейцарії сприятиме поліцентричному розвитку, а також потенційному зменшенню еміграції та послабленню негативного впливу на клімат.

(1) Результати Програми швейцарського співробітництва

Опис результату 1

Підвищення доступності низьковуглецевих та економічно ефективних послуг з опалення завдяки покращенню управління енергоспоживанням у містах та модернізації інфраструктури.

Показники результативності

(Стандартні індикатори SECO. Формулювання буде узгоджено з Посланням щодо стратегії міжнародного співробітництва Швейцарії на 2021–2024 роки після остаточного затвердження системи моніторингу)

Кількість кіловат-годин, заощаджених завдяки заходам з енергозбереження.

Кількість кіловат-годин, додатково вироблених з відновлюваних джерел енергії.

Зменшення обсягу викидів парникових газів у тоннах CO₂ еквівалента.

Кількість фізичних/юридичних осіб, що проходять навчання з управління муніципальними енергосистемами та модернізації інфраструктури (з розподілом за статтю).

(2) Внесок Програми швейцарського співробітництва

Результатом заходів за підтримки Швейцарії є підвищення енерго-ефективності та надійності послуг із тепlopостачання в українських містах, завдяки чому зменшується потреба в імпорті енергоресурсів, що сприяє енергетичній незалежності та безпеці країни. Зменшення енергопотреб і підвищення ресурсоефективності виробництва скоротить викиди парникових газів і забруднювачів повітря, пов'язаних зі спалюванням викопних видів палива для опалення, і, відповідно, зменшить негативний вплив на довкілля під час видобування та транспортування викопних видів палива.

Необхідні передумови

- Доступ до фінансування для великомасштабних проєктів з енергоефективності у великих містах.

- Вартість енергоресурсів для всіх споживачів залишатиметься наближеною до ринкової (на рівні покриття витрат).

Ризики

- Український уряд повертається до субсидування цін на енергоносії для всього населення.

- Ухвалене законодавство про енергозбереження не впроваджується.

- Відсутність або брак послідовності в реалізації політики на загальнодержавному та місцевому рівнях після виборів.

(3) Результати у сфері розвитку країни / гуманітарній сфері

Опис результату 1 Надійне забезпечення споживачів послугами з тепlopостачання, забезпечення енергетичної незалежності та безпеки України; зменшення негативного впливу на довкілля.

Джерело: Концепція реалізації державної політики у сфері тепlopостачання до 2035 року; Програма діяльності КМУ на 2019 рік.

Показники результативності

Частка витрат на житлово-комунальні послуги від усіх витрат домогосподарств (у середньому за місяць, %) з урахуванням державної допомоги.

Базовий показник (2017): 15,4%, із них 5,3% за рахунок державної допомоги

Цільовий показник (2023): зниження

Джерело: Державний комітет статистики «Витрати і ресурси домогосподарств в Україні».

Зменшення споживання енергії на одиницю ВВП (загальне постачання первинної енергії в тоннах нафтового еквівалента на 1000 доларів США за паритетом купівельної здатності станом на 2011 рік)

Базовий показник (2017): 0,267

Цільовий показник (2025): 0,18

Джерело: Енергетична стратегія України до 2035 року, Державний комітет статистики України, «Енергоемність».

Частка відновлюваних джерел енергії у загальному постачанні первинної енергії в Україні.

Базовий показник (2017): 4,4%

Цільовий показник (2025): 12%

Джерело: Енергетична стратегія України до 2035 року, Державний комітет статистики України, «Споживання енергії з відновлюваних джерел».

Обсяг викидів парникових газів, порівняно з 1990 роком.

Базовий показник (2017) 320 625,82 тисячі тонн CO₂ еквівалента, або 34,16% рівня обсягу викидів парникових газів 1990 року

Цільовий показник (2030): 60% рівня обсягу викидів парникових газів 1990 року

Джерело: Національно визначений внесок України, дані кадастру викидів парникових газів, відповідно до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату.

Опис результату 2

Міська влада застосовує інтегроване планування розвитку міст та інвестицій, покращує якість громадського транспорту та створює зручні громадські простори.

Показники результативності

(Стандартні індикатори SECO. Формулювання буде узгоджено з Посланням щодо стратегії міжнародного співробітництва Швейцарії на 2021–2024 роки після остаточного затвердження системи моніторингу)

Кількість міст, де здійснюються заходи для стабільного розвитку міст, і кількість мешканців, які отримують користь від таких заходів.

Заходи з розвитку спроможності.

Здійснення заходів за підтримки Швейцарії сприяє сталому розвитку окремих українських міст. Особлива увага приділяється розвитку систем мобільності, адаптованих під потреби пішоходів, представників маломобільних категорій населення та користувачів немоторизованого транспорту, коли пріоритет віддається електричному громадському транспорту. Загалом завдяки цьому пересування в таких містах стає безпечнішим, кількість бар'єрів для руху зменшується. Розвиток громадського транспорту та немоторизованого транспорту сприяє підвищенню мобільності та доступу до працевлаштування, послуг і ринків). Це також сприяє зменшенню споживання пального та зниженню викидів парникових газів рухомими джерелами, а також суттєво покращує якість повітря та зменшує рівень шуму в українських містах. У поєднанні з популяризацією пішої ходи і їзди на велосипеді та створенням комфортних громадських просторів, ці заходи позитивно впливають на здоров'я людей.

Необхідна передумова

- Продовжується процес децентралізації повноважень і фінансових ресурсів.

Ризики

- Відсутність доступу до фінансування для проєктів із розвитку міст.
- Відсутність або брак послідовності в реалізації політики на загальнодержавному та місцевому рівнях після виборів.

Опис результату 2

Безпечний для суспільства, екологічно чистий та енергоефективний транспорт і безперешкодна мобільність.

Джерело: Національна транспортна стратегія України на період до 2030 року.

Показники результативності

Кількість перевезених пасажирів міського громадського електротранспорту (в мільйонах осіб).

Базовий показник (2018): 2 409,1 мільйона

Цільовий показник (2023): постійне зростання

Джерело: Державний комітет статистики «Кількість перевезених пасажирів за видами транспорту».

Частка нового рухомого складу трамваїв і тролейбусів.

Базовий показник (2017): 9,06%

Цільовий показник (2023): постійне зростання

Джерело: Державний комітет статистики «Транспорт і телекомунікації в Україні».

(4) Напрями проєктної діяльності (Програма швейцарського співробітництва, список не вичерпний)

Результат 1: Муніципальний енергетичний менеджмент

- підтримка розвитку систем муніципального енергетичного менеджменту та сертифікації (напр., Європейська енергетична відзнака);
- створення умов для модернізації систем централізованого опалення та сприяння збільшенню частки відновлюваних джерел енергії в системах опалення завдяки енергетичному плануванню та спільному фінансуванню інфраструктури;
- створення умов для комплексного утеплення будівель шляхом підтримки розвитку ринку послуг управління багатоквартирними будинками та допомоги міській владі в утепленні комунальних будівель;
- стимулювання ефективності використання ресурсів промисловими підприємствами та МСП.

Результат 2: Інтегроване планування розвитку міст та стала мобільність у містах

- підтримка міст у проведенні інтегрованого планування розвитку та секторального планування мобільності;
- промоція і підтримка створення мультимодальних систем мобільності та комфортних громадських просторів;
- допомога в розробленні та реалізації пріоритетних інвестиційних проєктів.

(5) Ресурси, партнери (Програма швейцарського співробітництва)

Основні партнери-виконавці – міська влада в Україні в межах двосторонніх проєктів, Міжнародна фінансова корпорація Групи Світового банку (IFC), Німецьке товариство міжнародного співробітництва (GIZ), Організація Об'єднаних Націй з промислового розвитку (ЮНІДО), Кредитна установа для відбудови (KfW), Європейський банк реконструкції і розвитку (ЄБРР), швейцарські консультанти та місцеві НУО.

Основні партнери в Україні – Міністерство розвитку громад та територій і Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. Партнери в Україні беруть участь у роботі координаційних комітетів проєктів для забезпечення узгодженості дій. Також вибудовується тісна взаємодія з іншими донорами у відповідних сферах.

Фінансування цього напрямку передбачене в розмірі приблизно 32 мільйони швейцарських франків¹⁶, його надає Державний секретаріат з економічних питань (2020–2023).

(6) Результати управління та показники ефективності (Програма швейцарського співробітництва)

Цільові вразливі категорії населення: маломобільні особи, зокрема батьки з дитячими візками, люди в інвалідних візках, люди похилого віку.

Географічне спрямування: продовження співпраці з обраними другорядними містами (обласними центрами).

---

¹⁶ Сума фінансування є попередньою і буде уточнена Державним секретаріатом з економічних питань.

Напрямок 3: Малі та середні підприємства і конкурентоспроможність

Загальна мета: Сприяти підвищенню конкурентоспроможності й інклюзивному зростанню

Очікуваний результат: Покращення макроекономічних умов, модернізація нормативної бази, посилення позицій надавачів послуг і інституцій галузі. Наявність загальнодоступних і відповідальних фінансових послуг сприяє створенню більш конкурентного бізнес-середовища. Збільшуються можливості ведення бізнесу та створення робочих місць для українських МСП, зокрема в постраждалих від конфлікту районах, для жінок-підприємців. Поява нових можливостей доступу до більш розвинених ринків із більшою доданою вартістю. Наявність вмінь, що відповідають ринковим потребам, забезпечує кращі можливості для працевлаштування чоловіків та жінок і ширший вибір гідної роботи. Таким чином, економіка України краще протистоятиме викликам. Люди відчуватимуть переваги конкурентного й інклюзивного зростання економіки, зменшення нерівності та покращення якості життя, що сприятиме соціальній згуртованості та зменшуватиме потребу в еміграції.

(1) Результати Програми швейцарського співробітництва

Опис результату 1

Приватний сектор, МСП у постраждалих від конфлікту районах тощо, отримує переваги в результаті нових можливостей для стабільної торгівлі та більш конкурентного бізнес-середовища.

Показники результативності (звіти про проекти):

- Кількість допрацьованих регламентів і нормативних актів у сфері конкуренції й торгівлі.

Базовий показник (2019): 0

Цільовий показник (2023): буде визначено пізніше

- Кількість МСП, що користуються покращеними послугами, забезпеченими посиленними інституціями та надавачами послуг, зокрема бізнес-асоціаціями.

Базовий показник (2018): 3 258

Цільовий показник (2023): буде визначено пізніше

- Вартісний обсяг торгівлі органічною продукцією на внутрішньому та експортному ринках із розподілом за виробничо-збутовими ланцюгами та місцем призначення.

(2) Внесок Програми швейцарського співробітництва

Допомога з боку Швейцарії сприяє підвищенню доданої вартості, диверсифікації і відповідності міжнародним стандартам безпеки продуктів у галузі виробництва органічної та молочної продукції. Ця підтримка спрямована на підтримку зусиль України з підвищення конкурентоспроможності, надійності і можливості відстеження в рамках окремих нових виробничо-збутових ланцюгів із потужним ринковим спрямуванням для вітчизняних товарів та експорту.

Необхідна передумова

Стабільне економічне зростання, якому сприяє збільшення обсягів торгівлі з країнами ЄС, Росією та ринками Азії.

Ризики

Стагнація економіки. Зменшення обсягів торгівлі через звуження ринків і протекціонізм стосовно торгових партнерів; низька конкурентоспроможність місцевих товарів.

(3) Результати у сфері розвитку країни / гуманітарній сфері

Опис результату 1

Підвищено конкурентоспроможність та покращено ринкові можливості приватних компаній (Стратегія розвитку малого і середнього підприємництва в Україні).

Показники результативності

- Обсяг експорту включно з сільськогосподарськими товарами.

Базовий показник (2018): 47,4 мільярда доларів США

Цільовий показник (2023): подвоєння

- Збільшення частки МСП у ВВП України.

Базовий показник (2019): 16%

Цільовий показник (2023): збільшення

- Рейтинг України в Індексі легкості ведення бізнесу.

Базовий показник (2019): 71

Цільовий показник (2023): перші 30

Опис результату 2

Вдосконалення нормативної бази створює сприятливі умови для фінансового сектору, а приватний сектор, зокрема МСП, отримує доступ до більш загальнодоступних і якісних послуг.

Показники результативності (звіти про проекти):

- Обсяг кредитування сільськогосподарських МСП за аграрними розписками.

Базовий показник (2019): 257 мільйонів доларів США

Цільовий показник (2020): 520 мільйонів доларів США

- Нові зареєстровані власники банківських рахунків, зокрема жінки.

Базовий показник (2019): буде визначено пізніше (жінки/чоловіки)

Цільовий показник (2023): +30% (жінки/чоловіки)

Швейцарія сприяє посиленню фінансового сектору в Україні завдяки поліпшенню умов роботи фінансових установ, зокрема практики корпоративного управління та кращого управління ризиками в банках. Швейцарія надає допомогу в розвитку доступних і якісних фінансових послуг задля фінансової інтеграції населення.

Необхідна передумова

Реформи у фінансовому секторі продовжуються, підтримується макроекономічна стабільність (уповільнення інфляції – стабільний валютний курс).

Ризики

Погіршення макроекономічної ситуації, що призводить до зростання цін і девальвації гривні.

Опис результату 3

Чоловіки та жінки набувають вмінь, відповідно до ринкових потреб, та отримують гідну роботу.

Показники результативності (звіти про проекти):

- Кількість осіб (із розподілом за статтю/ регіоном), які здобувають базову освіту в поєднанні з професійною підготовкою.

Базовий показник (2019): 500

Цільовий показник (2023): 3500

Шляхом посилення підтримки надавачів послуг, закладів галузі і систем підвищення кваліфікації/ професійної підготовки, зокрема державно-приватного партнерства в цій сфері, Швейцарія схвалює зусилля України задля досягнення стабільних результатів з особливою увагою до можливостей працевлаштування.

Необхідна передумова

Можливості працевлаштування збільшуються водночас зі зростанням ВВП; ринок праці в Україні є привабливим для компаній і потенційних роботодавців.

Ризики

Стагнація зайнятості у зв'язку з уповільненням економічного зростання та збільшенням еміграції. Підвищення рівня тіньової економіки залишає бізнесу менше стимулів для прозорого працевлаштування

Опис результату 2

Стабільність фінансової системи посилено, що краще сприяє економічному зростанню (Стратегія Національного банку України).

Показники результативності:

- Обсяги кредитування приватних компаній фінансовими установами.

Базовий показник (2019): 478 мільярдів гривень

Цільовий показник (2023): збільшення

- Рівень проблемних кредитів у фінансовому секторі.

Базовий показник (2019): 50,8%

Цільовий показник (2023): зменшення

- Обсяг безготівкових операцій у % ВВП.

Базовий показник (2019): буде визначено пізніше

Цільовий показник (2023): буде визначено пізніше

Опис результату 3

Децентралізація системи освіти і професійної підготовки дає людям можливість отримувати нові вміння, відповідно до ринкових потреб, поліпшення можливостей для працевлаштування (Стратегія розвитку професійної освіти в Україні, Стратегія уряду).

Показники результативності

- Відсоток випускників професійних (професійно-технічних і спеціалізованих довшівських) навчальних закладів, які працевлаштувалися в Україні протягом 6 місяців та 1 року після завершення навчання, зокрема за фахом

Базовий показник (2019): буде визначено пізніше

Цільовий показник (2023): збільшення

(4) Напрями проєктної діяльності (Програма швейцарського співробітництва, список не вичерпний)

Результат 1:

- підтримка бізнес-асоціацій і надавачів послуг для підприємств;
- вдосконалення виробничо-збутових ланцюгів шляхом посилення інституцій і надавачів послуг у галузі виробництва органічної та молочної продукції;
- створення більш сприятливих умов для конкуренції і торгівлі;
- покращення інфраструктури якості в деревообробній промисловості;
- сприяння торгівлі з вищою доданою вартістю в галузі виробництва органічної та молочної продукції;
- сприяння розвитку регіонів за рахунок регіональних торгових марок;
- надання послуг низьковуглецевим і ресурсоефективним підприємствам приватного сектору.

Результат 2:

- забезпечення доступу фермерів до фінансування (зокрема кредитування за аграрними розписками);
- створення кращих умов для діяльності фінансових установ з акцентом на стандарти корпоративного управління в екологічних і соціальних питаннях;
- забезпечення доступності та якості фінансових послуг для підвищення рівня фінансової інклюзивності МСП і населення;
- розвиток спроможностей Національного банку України;
- підтримка розвитку надійної системи кредитної звітності та цифровізації фінансових послуг.

Результат 3:

- підвищення кваліфікації суб'єктів виробничо-збутових ланцюгів у галузі виробництва органічної та молочної продукції шляхом посилення інституцій галузі і надавачів послуг
- забезпечення підвищення кваліфікації/професійної підготовки, зокрема в межах партнерства з приватним сектором;
- підтримка розвитку економічних спроможностей жінок, зокрема підтримка підприємницької діяльності жінок, підвищення кваліфікації жінок та розвиток спроможностей асоціацій МСП, створених під керівництвом жінок;
- підвищення рівня доброчесності в інтересах МСП і населення шляхом створення електронних послуг і цифровізації процедур (напр., реєстрації кредитів за аграрними розписками або контролю якості сирого молока);
- підвищення рівня добробуту вразливих категорій населення шляхом поліпшення стану економіки та умов працевлаштування з акцентом на професійно-технічній освіті осіб з обмеженими можливостями.

(5) Ресурси, партнери (Програма швейцарського співробітництва)

Основні партнери-виконавці: IFC, Світовий банк, ПРООН, ЮНІДО, МВФ і швейцарські/міжнародні/місцеві НУО та міжнародні/швейцарські компанії.

Основні партнери в Україні – Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Державна служба з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, Національний банк України, Міністерство освіти і науки України.

Українські партнери запрошуються до головування або участі в роботі наглядових рад у межах проєктів для забезпечення узгодженості дій. Співпраця в координації з іншими донорами та громадянським суспільством у цій галузі, представленими асоціаціями підприємств, має бути забезпечена.

Фінансування за цим напрямом передбачене в розмірі 18 мільйонів швейцарських франків, їх надає Державний секретаріат з економічних питань (2020–2023). Швейцарська агенція розвитку та співробітництва забезпечує додаткові ресурси для реалізації державно-приватного партнерства, зокрема у сфері професійно-технічної освіти.

(6) Результати управління та показники ефективності (Програма швейцарського співробітництва)

Посольство Швейцарії продовжуватиме брати активну участь у роботі чотирьох різних донорських координаційних груп у сфері економічного розвитку (сільське господарство, розвиток приватного сектору, фінансовий сектор, професійна освіта) задля згуртування донорів навколо реалізації головних пріоритетних завдань держави.

Проєктна діяльність в економічній сфері охоплює всю країну, включно з регіонами, що постраждали від конфлікту, без надання переваги певним регіонам. Однак деякі заходи, як, наприклад, розвиток Карпатської торгової марки, через своє регіональне спрямування будуть зосереджені на конкретній місцевості.

Напрямок 4: Охорона здоров'я

Загальна мета: Покращення стану здоров'я населення України, особливо людей, які потерпають від конфлікту.

Очікуваний результат: Покращення врядування національних і місцевих органів охорони здоров'я, підвищення рівня компетентності та кваліфікації сімейних лікарів, медсестер і керівників медичних закладів сприятимуть покращенню якості й ефективності послуг на рівні первинної медичної допомоги, в поєднанні з профілактикою захворювань та активним залученням територіальних громад і громадянського суспільства, населення України — зокрема чоловіки, молодь та діти — веде здоровий спосіб життя, дбає про безпечну поведінку, що сприяє покращенню стану здоров'я та збільшенню тривалості життя.

(1) Результати Програми швейцарського співробітництва

Опис результату 1

Загальнодержавні та місцеві заклади, зокрема в постраждалих від конфлікту районах, на рівних і безперешкодних умовах надають якісні та доступні послуги первинної медичної допомоги, що відповідають потребам користувачів, з особливою увагою до профілактики захворювань та зміцнення здоров'я.

Показники результативності

1. Наявність і застосування нормативно-правової бази (щодо контролю за обігом тютюнових та алкогольних виробів, регулювання споживання солі, цукру і трансжирів, фізичної активності), щоб зменшити рівень основних ризиків для здоров'я за рахунок застосування міжгалузевого підходу.

Базовий показник (2019): 0

Цільовий показник (2023): Нормативна база існує, підготовлено та впроваджено нові закони, зокрема щодо впровадження міжнародних норм і всесвітньої практики.

Джерело: звіти МОЗ і ВООЗ.

2. Оновлений державний базовий пакет послуг первинної медичної допомоги, зокрема послуг з охорони психічного здоров'я, і відповідні стандарти впроваджуються та є доступними для населення.

Базовий показник (2019): не оновлено

Цільовий показник (2023): оновлення у частині фінансування, добору кадрів, скерування до фахівців інших рівнів медичної допомоги, кваліфікації персоналу, використання обладнання, наявності безкоштовних ліків

Джерело: звіти МОЗ та звіти щодо проєктів.

(2) Внесок Програми швейцарського співробітництва

Швейцарія надаватиме технічну допомогу у реформуванні та вдосконаленні системи надання первинної медичної допомоги в Україні. Особлива увага приділятиметься підвищенню кваліфікації та компетентності працівників і адміністраторів шляхом посилення ефективності державної системи медичної освіти, що сприятиме підвищенню якості надання послуг, зокрема послуг з охорони психічного здоров'я. Заходи, спрямовані на підвищення рівня обізнаності населення, медичної грамотності та співпрацю з державними закладами охорони здоров'я, сприятимуть формуванню довіри населення до системи охорони здоров'я і більш здоровому способу життя та дбайливого ставленню до свого здоров'я.

У підсумку результати проєктної діяльності Швейцарії за обома напрямками сприятимуть покращенню стану здоров'я населення, як це передбачено Національною стратегією реформування системи охорони здоров'я і Національним планом заходів щодо неінфекційних захворювань.

Необхідні передумови

Уряд України неухильно провадить реформу системи охорони здоров'я, МОЗ прагне сприяти ефективному управлінню в галузі охорони здоров'я.

Україна здійснює структурні заходи з посилення системи надання первинної медичної допомоги, поліпшення умов роботи і зміцнення ролі сімейних лікарів і медичних сестер.

Ризики

Реформа системи охорони здоров'я уповільнюється або зупиняється через брак підтримки з боку уряду України або керівництва МОЗ, обмеженість фінансових ресурсів або несприйняття реформ населенням.

(3) Результати у сфері розвитку країни/ гуманітарній сфері

Опис результату 1

Органи охорони здоров'я забезпечують посилення державної системи охорони здоров'я, профілактики захворювань та зміцнення здоров'я, підвищення якості медичного обслуговування на всіх рівнях, пропагування сімейної медицини, підвищення якості управління в системі охорони здоров'я і посилення захисту прав громадян на здоров'я.

Джерело: Національна стратегія реформування системи охорони здоров'я в Україні на 2020 рік (перезфразована).

Показники результативності

1. Органи охорони здоров'я запроваджують впорядковану нормативну базу у сфері охорони здоров'я та розробляють і реалізують нові стратегії, програми, плани дій та системи контролю і моніторингу у сфері охорони здоров'я.

Базовий показник (2019): презентовано 4 нові стратегії

Цільовий показник (2023): впроваджено нормативну базу, що забезпечує реалізацію стратегій та планів дій

2. Запроваджено нові механізми фінансування охорони здоров'я на рівнях первинної, вторинної і третинної медичної допомоги, зокрема фінансування заходів з укріплення здоров'я та профілактики захворювань.

Базовий показник (2019): запроваджено механізм фінансування первинної медичної допомоги

Цільовий показник (2023): запроваджено нові механізми фінансування спеціалізованої медичної допомоги

3. Відсоток декларацій, підписаних із сімейними лікарями.

Базовий показник (2019): 68,86% (29 025 000)

Цільовий показник (2023): збільшення

Опис результату 2

Чоловіки та жінки всіх вікових груп у визначених регіонах ведуть здоровий спосіб життя і контролюють якість послуг, які надаються закладами охорони здоров'я.

Показники результативності

(з розподілом за статтю, віком та іншими істотними критеріями за наявності відповідних даних)

Кількість осіб (чоловіків/жінок) / % населення, охоплених заходами щодо НІЗ (таких як серцево-судинні захворювання, діабет, рак, хронічні респіраторні захворювання та психіатричні захворювання), зокрема санітарно-просвітницької роботи в школах, санітарної просвіти населення, підвищення медичної грамотності та обізнаності пацієнтів. (Ціль сталого розвитку 3.4, Ціль сталого розвитку 3.8)

Базовий показник (2019): 0%

Цільовий показник (2023): 50% населення (окремі цільові групи, наприклад, школярі чи чоловіки зі схильністю до ризикової поведінки, що мають бути визначені в рамках проєктів) у пілотних областях

Джерело: поетапний підхід ВООЗ до нагляду за факторами ризику розвитку захворювань (STEPS), дослідження знань, ставлення, практики та поведінки, звіти про проєкти.

Відсоток населення, що розуміє 1) своє право на якісну медичну допомогу, 2) як отримати медичні послуги, зокрема послуги охорони психічного здоров'я, 3) як підтримувати власне здоров'я (жінки/чоловіки).

Базові показники (2019): 1) % населення, якому відомі щонайменше два фактори ризику неінфекційних захворювань; 2) % населення (жінки/чоловіки), що регулярно відвідують сімейного лікаря/отримують послуги первинної медичної допомоги (щонайменше один профілактичний візит на рік).

Цільові показники (2023): 1) щонайменше 50% населення (жінки/чоловіки); 2) щонайменше 50% населення (жінки/чоловіки)

Джерело: поетапний підхід ВООЗ до нагляду за факторами ризику розвитку захворювань (STEPS), дослідження знань, ставлення, практики та поведінки, звіти про проєкти.

Проєктна діяльність Швейцарії буде спрямована на розвиток спроможностей громадян, зокрема осіб, які постраждали внаслідок конфлікту, та громад із метою підвищення рівня відповідальності за власне здоров'я, більш дбайливого ставлення до здоров'я і ведення більш здорового способу життя, профілактики НІЗ та поліпшення психічного здоров'я, зокрема посилення громадського контролю за якістю та доступністю медичних послуг, що надаються органами охорони здоров'я.

Необхідні передумови

Завдяки вищому рівню медичної грамотності, інформованості та свідомості громадяни вимагають якісніших послуг первинної медичної допомоги, менш схильні давати хабарі та приділяють більше уваги власному здоров'ю.

Уряд України бере на себе відповідальність за забезпечення належних інституційних, правових, фінансових і сервісних механізмів задля реалізації політики, зокрема Національного плану дій щодо НІЗ та інших законодавчих актів, спрямованих на зменшення рівня захворюваності НІЗ та пов'язаних чинників ризику.

Ризики

Уряд України нехтує заходами з профілактики захворювань та укріплення здоров'я і недостатньо їх фінансує.

Лобювання виробництва і реалізації тютюнових, алкогольних і харчових продуктів з високим вмістом жиру негативно позначається на реалізації планів МОЗ.

Опис результату 2

Чоловіки та жінки всіх вікових груп беруть на себе дедалі більшу відповідальність за власне здоров'я; за підтримки Уряду України створено сприятливі умови для профілактики НІЗ та пропагування здорового способу життя. Джерело: Національний план дій щодо НІЗ до 2030 року (перефразовано):

Показники результативності

(має бути досягнуто до 2030 року)

Зменшення на третину ризику передчасної смерті від кардіоваскулярних захворювань, раку, діабету та хронічних респіраторних захворювань.

Зменшення зловживання алкоголем щонайменше на 10%.

Зниження рівня відсутності або браку фізичної активності на 10%.

Зменшення споживання солі населенням на 30%.

Відносне зменшення тютюнопаління серед осіб у віці від 15 років на 18,5%.

Припинення зростання захворюваності на діабет та ожиріння.

Зменшення смертності внаслідок ДТП на 25%.

Базові та цільові показники буде визначено після завершення дослідження STEPS ВООЗ у березні 2020 року.

(4) Напрями проєктної діяльності (SDC CEE)

Результат 1

- сприяння формуванню політики у сфері охорони здоров'я та розробленні нормативної бази у сфері НІЗ та психічного здоров'я, а також розвитку спроможностей МОЗ і пов'язаних установ, наприклад, Національного центру громадського здоров'я та Національного центру психічного здоров'я, щодо стратегічного планування, управління, контролю, оцінювання та комунікації;
- підтримка у підвищенні кваліфікації та розвитку спроможностей сімейних лікарів, медичних сестер та адміністраторів і підвищенні ефективності системи первинної медичної допомоги (зокрема в районах, що постраждали від конфлікту);
- оновлення державного базового пакета послуг первинної медичної допомоги з особливою увагою до НІЗ, зокрема послуг охорони психічного здоров'я, та вдосконалення системи скерування до фахівців інших рівнів медичної допомоги;
- посилення міжгалузевої та багатосторонньої співпраці в галузі охорони здоров'я;
- сприяння врахуванню гендерних потреб, інклюзивності та належному управлінню у сфері надання первинної медичної допомоги;
- підтримка в запровадженні «кращих рецептів» ВООЗ¹⁷.

Результат 2

- розбудова спроможностей організацій громадянського суспільства, що здійснюють активну діяльність у сфері укріплення здоров'я та профілактики захворювань, організацій, спрямованих на діяльність з усунення ризиків для здоров'я/профілактики захворювань з урахуванням гендерної специфіки, зокрема заходи з посилення контролю громадського суспільства за ефективністю роботи галузі охорони здоров'я;
- підтримка інноваційних та ефективних просвітницьких кампаній щодо гендерних потреб і змін моделі поведінки стосовно профілактики НІЗ, зниження ступеня впливу пов'язаних факторів ризику, особливо серед чоловіків і школярів, здорового способу життя, профілактики, лікування та боротьби зі стигматизацією психічних захворювань;
- розвиток і посилення спроможностей місцевих громад і їхніх членів щодо взяття на себе відповідальності за укріплення здоров'я та профілактику захворювань.

(5) Ресурси, партнери

Бюджет: 13 мільйонів швейцарських франків (SDC CEE)

Основними партнерами у політичному діалозі є: МОЗ, Міністерство освіти і науки, Міністерство соціальної політики, Міністерство культури, молоді і спорту, Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та ВПО (МТОТ), Національна служба здоров'я, Національний центр громадського здоров'я, Національний центр психічного здоров'я, ВООЗ, Світовий банк, ЄС, ПРООН, ЮНІСЕФ, Німецьке товариство міжнародного співробітництва (GIZ).

Програма тісно узгоджена з відповідними урядовими стратегіями і планами дій, такими як Національна стратегія реформування системи охорони здоров'я до 2020 року, Концепція розвитку системи громадського здоров'я до 2020 року, Стратегія і план заходів з охорони психічного здоров'я до 2030 року та Національний план заходів щодо НІЗ до 2030 року. Швейцарія також передає досвід таких швейцарських організацій, як Психіатрична клініка Цюріхського університету або Інститут сестринської справи Базельського університету. Розширюватиметься участь громадян та організацій громадянського суспільства в укріпленні здоров'я, просвітницьких кампаніях, антикорупційній діяльності та посиленні контролю за роботою закладів охорони здоров'я.

Що стосується форм надання допомоги, діяльність за цим напрямом переважно полягає в мандатних проєктах.

(6) Результати управління та показники ефективності (Програма швейцарського співробітництва)

Швейцарія братиме участь у керівництві тематичних робочих груп, особливо у сфері медичної освіти та профілактики й лікування НІЗ і психічних захворювань.

Цільові вразливі категорії населення: маломобільні особи та особи, які проживають у віддалених районах, зокрема населених районів, що постраждали внаслідок конфлікту, особи з психічними розладами, люди похилого віку, діти та молодь, що мають значні перешкоди для доступу до послуг первинної медичної допомоги.

¹⁷ Підвищення ставок оподаткування тютюнових виробів і алкогольних напоїв, заборона реклами тютюнових виробів і алкогольних напоїв, зменшення вмісту солі та жиру в харчових продуктах, пропагування здорового харчування та фізичної активності, пропагування діагностики та лікування раку шийки матки. Див.: http://www.who.int/nmh/publications/who_bestbuys_to_prevent_ncds.pdf

Результати управління та показники ефективності (загальні для всіх напрямів)

Опис результату 1 Програма швейцарського співробітництва залишається актуальною	Показники результативності <ul style="list-style-type: none"> Система контролю за виконанням Програми співробітництва містить показники, що стосуються ситуації в країні. Аналіз розвитку ситуації дає змогу оперативно вносити зміни до програм і проєктів.
Опис результату 2 Програма швейцарського співробітництва продовжує сприяти покращенню соціальної інклюзивності в Україні	Показники результативності <ul style="list-style-type: none"> Уся проєктна документація зважає на інтереси вразливих категорій населення та гендерну специфіку, впродовж реалізації проєктів відстежується прогрес у забезпеченні соціальної інклюзивності та гендерної рівності. Географічне охоплення заходів за підтримки Швейцарії передбачене в управлінні програмою в поєднанні з можливим впливом наслідків конфлікту. Населення України має доступ до інформації про Програму швейцарського співробітництва та пов'язані проєкти за допомогою належних засобів і каналів.
Опис результату 3 Програма швейцарського співробітництва забезпечує взаємодію і взаємодоповнюваність між пріоритетними напрямками діяльності та між партнерами	Показники результативності <ul style="list-style-type: none"> Ефективне відстеження і контроль взаємодії в межах проєктної діяльності. Участь у роботі відповідних механізмів узгодження / координації діяльності на загальнодержавному рівні сприяє підвищенню впливу й авторитету Програми швейцарського співробітництва. Запропоновані інновації та підходи, що проходять випробування в межах заходів за підтримки Швейцарії, відображені в державній політиці і нормативних актах.

Додаток В: Система моніторингу

Цілі та принципи

За виконання, моніторинг та управління Програмою співробітництва відповідає Посольство Швейцарії в Україні. Моніторинг Програми має подвійну мету:

Моніторинг досягнення встановлених цілей, перевірка гіпотез щодо змін та забезпечення бази для управління Програмою; таким чином моніторинг є, в першу чергу, інструментом менеджменту, який допомагає оптимізувати відповідність та ефективність програми співробітництва.

Збір інформації, необхідної для складання звітності про одержані результати і водночас узагальнення досвіду та його оцінка у політичному діалозі.

Сфери спостереження

Система моніторингу розглядає три сфери спостереження:

- Контекст: моніторинг складається з: i) спостереження за розвитком ситуації та звітування про відповідні політичні, економічні, соціальні, екологічні зміни та зміни у сфері безпеки на національному рівні; ii) оцінки наслідків таких змін для програм співробітництва; та iii) визначення необхідних коректуючих заходів.
- Програма розвитку (на рівні швейцарської допомоги та на рівні країни):
  - На рівні країни: моніторинг полягає в перевірці чи i) країна-партнер просувається в напрямку цілей, встановлених у різних секторах Програми співробітництва; ii) встановлені цілі лишаються вірними, чи то існує необхідність їхнього перегляду; iii) результати Програми швейцарського співробітництва та результати розвитку країни еволюціонують узгоджено (і чи перші здатні суттєво впливати на другі).
  - Програма швейцарського співробітництва: моніторинг полягає у перевірці чи i) програма виконується відповідно до встановлених цілей; ii) передбачений внесок у досягнення цілей, встановлених країною-партнером, лишається дієвим, або ж існує необхідність його переглянути.
- Управління Програмою: йдеться про Менеджмент програмного циклу, що має прямий вплив на досягнення результатів. Цей тип моніторингу полягає у перевірці чи відповідає управління Програмою принципам, на яких побудована Програма співробітництва, та принципам SDC, SECO та HSD.

Основні інструменти

Напрямок	Сфера моніторингу	Інструмент	Періодичність
Ситуація в країні	Загальна ситуація в країні з огляду на Програму швейцарського співробітництва	MERV	Bi-annually: May, October
Результати розвитку	Результати Програми швейцарського співробітництва	Моніторинг програми співробітництва	Щорічно: вересень – жовтень
	Результати розвитку країни	Річний звіт, річна програма та її середньострокова оцінка	Щорічно: жовтень – листопад, перегляд у травні – червні
	Наскрізні теми: належне врядування, гендерна рівність		
	Підхід CSPM	Регулярне оперативне планування	Щомісячно
Управління програмою	Оцінка ефективності і відповідності виконання програми Посольством Швейцарії	Звіт про дотримання системи внутрішнього контролю	Щорічно: вересень
	Безпека Посольства Швейцарії	Додаток до річного звіту: додаткова інформація про управління програмою співробітництва	Щорічно: жовтень
		Звіт зовнішнього аудиту	Щорічно: травень
		Регулярне оновлення локального плану безпеки	Щорічно: липень або за потреби

Концепція моніторингу Програми співробітництва буде базуватися на «кульмінаційних моментах», таких як піврічна оцінка, річний звіт.

Річний звіт буде складатися та подаватися до головних офісів SDC, SECO та HSD, щоб поінформувати про наявні тенденції та прогрес у трьох сферах спостереження (контекст, програма розвитку, управління Програмою). Увага у звіті буде зосереджена на індикаторах, визначених у Програмі (матриця результатів), також буде стисло надана узагальнена інформація щодо розвитку ситуації та управління Програмою.

Додаток Г: Орієнтовний бюджет

Програма швейцарського співробітництва з Україною на 2020–2023 роки

в млн швейцарських франків, орієнтовний щорічний бюджет – 27 млн швейцарських франків

Напрямок співробітництва	2020	2021	2022	2023	Всього	%
Мир, захист і демократичні інститути	9.6	10.9	11.5	12.0	43.9	41%
SDC CEE	4.1	4.4	5.0	5.5	18.9	
SDC HA	3.5	3.5	3.5	3.5	14.0	
HSD	2.0	2.0	2.0	2.0	8.0	
SECO	0.0	1.0	1.0	1.0	3.0	
Сталий розвиток міст (SECO)	8.0	8.0	8.0	8.0	32.0	30%
Малі та середні підприємства і конкурентоспроможність	4.3	4.3	4.3	4.4	17.3	16%
SECO					15.8	
SDC CEE					1.5	
Охорона здоров'я (SDC CEE)	3.2	3.3	3.5	3.6	13.6	13%
Інші проекти/ малі проекти (SDC CEE)	0.3	0.3	0.4	0.4	1.4	1%
Загалом	25.4	26.8	27.7	28.4	108.2*	100%*

*Підраховано на основі округлених даних

Остаточний розподіл коштів буде залежати від визначених проєктів, здатності абсорбувати ресурси, а також ефективності та результативності співпраці з відповідними партнерами в країні. Відповідно, представлена інформація про заплановане використання коштів протягом наступних чотирьох років дії цієї Програми співробітництва є орієнтовною. Ця інформація призначена для подальшого планування витрат, які щороку переглядаються Урядом Швейцарії. Фактичні витрати залежатимуть від різних факторів, зокрема від змін у портфоліо проєктів та загальної ситуації в країні, а також від наявності затверджених швейцарським урядом ресурсів.

Загальний огляд ресурсів швейцарських федеральних інституцій

	2020	2021	2022	2023	Всього	%
SDC CEE (Cooperation with Eastern Europe)	7.90	8.30	9.30	9.90	35.40	33%
SDC HA (Humanitarian Aid)	3.50	3.50	3.50	3.50	14.00	13%
SECO	11.95	12.95	12.95	12.95	50.80	47%
HSD	2.00	2.00	2.00	2.00	8.00	7%
Загалом	25.35	26.75	27.75	28.35	108.20	100%

Додаток Д: Швейцарські інституції

Органи Федеральної адміністрації Швейцарії, які беруть участь у виконанні Програми співробітництва з Україною на 2020–2023 роки

Федеральний департамент закордонних справ (FDFA)		Федеральний Департамент з економічних питань, освіти та науки (EAER)	
Швейцарська агенція розвитку та співробітництва (SDC)	Управління з політичних питань (DP)	Державний секретаріат Швейцарії з економічних питань (SECO)	
Повноваження			
<p>Швейцарська агенція розвитку та співробітництва здійснює зовнішню політику Федерального уряду Швейцарії в питаннях гуманітарної допомоги, надання допомоги з метою розвитку та співробітництва у Східній Європі.</p> <p>SDC, яка є агенцією для міжнародного співробітництва FDFA, сприяє миру, сталому розвитку та подоланню бідності. Вона сприяє економічній самостійності та державній автономії, покращенню умов для виробництва, допомагає вирішувати проблеми довкілля та забезпечує кращий доступ до освіти та базових послуг в галузі охорони здоров'я.</p>		<p>Управління з політичних питань координує зовнішню політику Швейцарської Конфедерації.</p>	
<p>Відділ співробітництва в країнах Євразії (EuraD)</p>		<p>Відділ економічного співробітництва та розвитку (SECO-WE)</p>	
<p>EuraD у складі SDC CEE (Співробітництво зі Східною Європою SDC) надає допомогу країнам-партнерам у переході до демократичних ринкових систем.</p>		<p>SECO-WE є одним з підрозділів SECO. Його мандат полягає у сприянні сталому й інклюзивному економічному зростанню в країнах-партнерах через заходи економічної торгівлі та політики.</p>	
<p>Швейцарський відділ гуманітарної допомоги (SHA)</p>		<p>Відділ з питань безпеки людини (HSD)</p>	
<p>Завдання SHA — рятувати життя та полегшувати страждання. Діяльність відділу спрямована на захист інтересів вразливих груп населення до виникнення, під час та після конфліктів, криз чи стихійних лих.</p>		<p>HSD відповідає за здійснення заходів, спрямованих на відновлення миру та захист прав людини.</p> <p>Концепція безпеки людини ставить у центр уваги безпеку окремої людини та захист людей від політичного насильства, війни та актів свавілля. Ґрунтується на визнанні тісного зв'язку між політикою миру, політикою прав людини та гуманітарною політикою.</p>	

Додаток Е: Карта

- Території з обмеженим припливом ВПО (внутрішньо переміщених осіб)
- Території з високим припливом ВПО
- Зони конфлікту, невідконтрольні Уряду України
- Автономна Республіка Крим

«ЕЛЕКТРОННІ ПОСЛУГИ, ЯКІ МИ РОЗВИВАЄМО, ДІЙСНО КАРДИНАЛЬНО ЗМІНЮЮТЬ ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДЯН».

Олексій ЗЕЛІВ'ЯНСЬКИЙ

#MADEWITHSWITZERLAND

#MADEWITHSWITZERLAND

«НЕЩОДАВНО ОДИН НАШ КОЛЕГА З СУСІДНЬОГО МІСТА ЗАУВАЖИВ: «В НАС ОДНАКОВИЙ БАЗОВИЙ БЮДЖЕТ, АЛЕ ВИ МАЄТЕ КРАЩЕ ОБЛАДНАННЯ І БІЛЬШЕ МЕДИКАМЕНТІВ. ЯК ТАК МОЖЕ БУТИ?» ВСЕ ПРОСТО. З ТОГО ЧАСУ, ЯК ВВІЙШЛИ В ДІЮ НОВІ ПРАВИЛА КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОРИСТАННЯМ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ, НАМ СТАЛО ПРОСТІШЕ».

Юрій КУРИЛКО та Іван ШУМЕЙКО

«ЗАВДЯКИ ІНВЕСТИЦІЯМ У ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ НАШІ РАХУНКИ ЗА КОМУНАЛЬНІ ПОСЛУГИ ЗМЕНШУ» #MADEWITHSWITZERLAND

Євген ЯРОВИЙ

#MADEWITHSWITZERLAND

#MADEWITHSWITZERLAND

www.madewithswitzerland.ch

Імпринт

Редактор:

Федеральний Департамент закордонних справ (FDFA)

Швейцарська агенція розвитку та співробітництва (SDC)

3003 Берн, Швейцарія

www.sdc.admin.ch

Дизайн:

Team Audiovisual, FDFA Communication, Берн

Українська локалізація:

Сергій Степчук

Фотографії:

Lundi13, Niels Ackermann

Надруковано:

Поліграфія ТОВ «ВЕЛА-АРТ»

Контакти:

Directorate of Political Affairs DP

Bundeshaus West, 3003 Bern, pd@eda.admin.ch

Swiss Agency for Development and Cooperation SDC

Eurasia Division EuraD

Freiburgstrasse 130, 3003 Bern

deza@eda.admin.ch

State Secretariat for Economic Affairs SECO

Economic Cooperation and Development

Holzikofenweg 36, 3003 Bern

info@seco-cooperation.admin.ch

Посольство Швейцарії в Україні

вул.Козятинська, 12

01015 Київ, Україна

<http://www.swiss-cooperation.admin.ch/ukraine>

Публікацію можна завантажити на веб-сторінках:

www.sdc.admin.ch (розділ "Publications")

www.swiss-cooperation.admin.ch/ukraine

Берн / Київ, березень 2020